

4

4de jaargang nr. 4 okt-nov-dec 2006

Meander

natuurpunt

Natuur rondom Leie, Schelde en Zwalm

MEANDER

is het regionale contactblad voor de leden van de Natuurpuntafdelingen Schelde-Leie, Scheldevallei, Vlaamse Ardennen, Oudenaarde, Ronse en zwalm.vallei en voor de verschillende werkgroepen. Iedereen is welkom op onze activiteiten, ook niet-leden. Deelname aan wandelingen is steeds gratis en vrijblijvend

Lidmaatschap: Wie zich binnen onze regio aansluit bij Natuurpunt vzw krijgt automatisch ook driemaandelijks **MEANDER**.

Ledenadministratie

Arsène Benoot, Gampelaeredreef 67, 9800 Deinze, tel. 09/386.38.95, arsene.benoot@skynet.be.

zwalm.vallei: Bart Magherman, Leonce Roelsstraat 5, 9620 Zottegem, 09/360.09.99, b.magherman@scarlet.be

Redactie

Jo Buysse, tel. 09/385.52.89
email: jozef.buysse@scarlet.be
Johan Cosijn, tel. 055/30.98.10
email: johan.cosijn@telenet.be
Norbert Desmet, gsm 0494/65.33.91
email: desmetnorbert@hotmail.com
Rik Desmet, tel. 09/386.46.63
email: desmet.rik@scarlet.be
Philip Vergeylen, tel. 09/361.26.80
email: philip.vergeylen@scarlet.be

Foto's worden bezorgd aan:

jozef.buysse@scarlet.be

Werkten mee:

Arsène Benoot, Jo Buysse, Tom Buysse, Philippe Clément, Xavier Coppens, Johan Cosijn, Ronny De Clercq, Dominiék Decluyre, Gilbert De Ghesquière, Emiel De Jaeger, Lies De Mol, Patrick De Rore, Rik Desmet, Norbert Desmet, Geert Desutter, Herman De Waele, Jurgen Dewolf, Pieter Espeel, Anne Fobert, Jan François, Nico Geiregat, Gunther Groenez, Dries Hubrechts, Norbert Huys, Filip Keirse, Patrick Keirsebilck, Yvette Moerman, Gerard Mornie, Ingrid Piryms, Eddy Saveyn, Koen Van Den Berge, Paul Vandenbulcke, Michel Vander Vennet, Heidi en Jeroen Van Heuverswyn, Niko Van Wassenhove, Philip Vergeylen, Hugo Verschelden.

Kaiffoto: Eekhoorn door Pieter Espeel

Oplage: 2000.

Gedrukt op cyclusprint 90 g bij 'Druk in de Weer' Gent.

3	Beste natuurvrienden
4	De mottenvanger
7	RLVA organiseert 13 ^e boomplantactie
8	Lieveheersbeestjes mei 2006
9	Lieveheersbeestjes september 2006
10	Bermmijmeringen
12	Warme julimaand lokt bijzondere vlinders
13	Ruimte voor ruigte
16	In memoriam Marnic Vermeersch
18	Boeken
	Kalender, uitneembaar katern
19	Latijn en Grieks
20	Boembekemolen, monumentenstrijd
21	Dagboek van een 'groenling'
22	Zeearend, nieuwe broedvogel in Nederland
23	Vriezeganzenhappening 17 december
24	Jacht
25	Paddestoelen schieten uit de grond
26	Zomerreis 2007
27	Dag van de natuur in zwalm.vallei
28	Vogelwaarnemingen juni - augustus 2006
29	Akkervogels
30	Dag van de natuur in Deinze
30	Slechte of goede zomer?
31	EU habitatrichtlijngebied
31	Bezoek aan Schelde en Sigma werken
32	Plantencursus deel 2
34	Natuurpuntfuis en merkwaardige paddestoel
34	Goudkarper in bos t'Ename
34	Aziatische citrusbokter en volgende Meander

Beste natuurvrienden,

■ **Dominiek Decluyre**

“† Is weer voorbij die mooie zomer, een zomer die begon zowat in mei” (wie zong dat alweer, ergens in de sixties?). Mooie zomer? In mei 2006 was het winter. Juli bezorgde ons de warmste maand op de tabellen. En augustus werd een herfstig regenseizoen. De opwarming van de aarde heeft in het Engels een meer toepasselijke naam: “climate chaos”. Is het dat wat we meemaken of valt dit binnen de normale speling van het klimaat? Frank Deboosere liet er weinig twijfel over bestaan: het aantal records dat wordt gebroken is de laatste jaren abnormaal hoog. Voorlopig heeft dat ook zijn leuke neveneffecten zoals het voorkomen van een aantal zeldzame vlinders (zie elders in dit nummer). Aan de andere kant was dit jaar voor vele broedvogels slecht tot ronduit rampzalig. Een triest voorbeeld daarvan zijn de Kerkuilen, er waren simpelweg geen prooien voor hun jongen.

Ondertussen is het alweer herfst, een mooie periode voor de natuurliefhebber. De paddestoelen zijn er weer, u kunt er meer over lezen in dit nummer. Of misschien geniet u liever van de vogeltrek? Er komen ook weer een aantal typische najaars-beheersactiviteiten aan, waar ik graag uw aandacht voor vraag (zie kalender). In het bijzonder is er op diverse plaatsen weer de ‘Dag van de Natuur’: een mooie gelegenheid om de handen uit de mouwen te steken en kennis te maken met de lokale vrijwilligers en ‘hun’ reservaten. Misschien smaakt het naar meer.

De herfst is traditioneel ook de periode waarin er wel eens wrevel is tussen groene jongens en jagers. Ik zou durven pleiten voor

gezond verstand aan beide zijden. Binnen de akkervogelwerkgroep zitten we sedert meer dan een jaar geregeld samen met jagers en landbouwers. Deze samenwerking verloopt opmerkelijk vlot, ondanks een occasionele (kraaie)pluim in de boter. Zo gaan we deze winter van start met gemeenschappelijke monitoring door jagers en natuurliefhebbers op de akkervogelpercelen. We mogen gerust spreken van een mijlpaal. Ondertussen wordt ook een akkervogeldraaiboek voorbereid, dat u terugvindt op de website van het RLVA.

Toen ik de vorige keer de akkervogelvergadering verliet, zag ik op een van de jeeps ook een natuurliefhebbersticker. Geen evident statement voor een WBE bestuurslid, om zo openlijk lid te zijn van Natuurpunt. Voor ons is het in ieder geval een opsteker. Het ziet er trouwens naar uit dat het globale ledenaantal in de Vlaamse Ardennen dit jaar flink zal stijgen. De opening van de aardgaswandering in Bos t’Ename zit daar voor veel tussen, maar ook de nieuwe dynamiek die ontstaat in de lokale afdelingen. Binnenkort

krijgt u weer een uitnodiging in de bus om uw lidmaatschap te hernieuwen. Stel dit niet uit, het aanschrijven van ex-leden kost ieder jaar veel geld en moeite die we liever rechtstreeks in de natuur stoppen. Hartelijk dank!

De Mottenvanger

Rik Desmet - Ingrid Piryns

De Mottenvanger is één van de albums van Suske en Wiske, van in de tijd toen er bij de prentjes ook nog tekst stond... Motten vangen lijkt tegenwoordig ook in en ook wij zetten deze zomer de eerste stappen in de duisternis van de nachtvlinders.

Het moet gezegd dat de dagvlinders in de hete juli maand ook de pers haalden met een aantal opmerkelijke waarnemingen (Rouwmantel, Keizersmantel). Ook de Gamma-uil was in juli opvallend aanwezig, op bepaalde ogenblikken met tientallen fladderend rond de Marjolein en Betonie in de tuin. Het merelpaar met jongen profiteerde gretig van het tijdelijke voedselaanbod. Door de droogte waren er net ook weinig regenwormen te vinden en de Gamma-uilen waren blijkbaar een noodgedwongen maar welgekomen alternatief. Door zijn spectaculair gedrag geraakt ook de Kolibriefvlinder meer gekend.

We kochten in het voorjaar een nachtvlinder val, type 'Skinner', zo'n bak waarop een lamp komt die de nachtvlinders aantrekt zodat zij in de bak gevangen geraken. Binnenin plaatst men een aantal eierkartons waartussen en waarin de vlinders zich kunnen verstoppen. De kwikdamlamp blijft heel de nacht branden en de volgende morgen kan men dan, gewapend met een batterij potjes, in alle rust de vlinders op naam (proberen te) brengen. Overigens is

het best om bij de lamp ook een wit laken te hangen; een aantal vlinders vertikt het immers om in de bak te vliegen maar gaat in de omgeving ervan zitten. Men is er overigens nog niet uit waarom nachtvlinders afkomen op licht, mogelijks nemen zij de lamp voor de maan. Bij volle maan zal men doorgaans minder

vangen en ook de buurt van veel straatverlichting is te mijden. Lichtvervuiling is eigenlijk een potentiële bedreiging voor nachtvlinders omdat zij niet meer tot hun normaal gedrag komen. Een probleem is wel dat vogels in de tuin ook vlug leren en na een paar nachtjes weten dat er in de buurt van de lamp wel wat te eten valt. In de tuin

was na een aantal vangnachten een Koolmees niet meer weg te slaan uit de buurt van de val...

Op warme avonden in juni kwamen in de tuin meteen een pak vlinders op het licht zodat de bak 's morgens met tientallen vlinders gevuld was. Als leek komen we nu, na een aantal maanden, toch al gauw aan een honderdtal soorten in de tuin. Toch wel een openbaring, en weer een tipje van de sluier van het duister opgelicht. Een gedroomde gelegenheid ook om soorten die men vaak enkel van 'in de boekjes' kent eens van dichtbij te zien. Opvallend

ook hoe soorten waarvan we dachten dat ze eerder zeldzaam waren toch regelmatig gevangen worden: Dennenpijlstaart, Pauwoogpijlstaart, Populierenpijlstaart, Avondrood... Deze pijlstaarten vormen zowat de pages van de nachtvlinders, zelfs de rupsen moeten niet onderdoen...

Andere minder bekende soorten zijn niet minder mooi zoals de Vliervlinder, Zomervlinder, Eikenblad,

Ligusterpijlstaart op Kamperfoelie

Gerard Mornie

Hageheld

Gerard Mornie

Lieveling... Naast vlinders zitten ook vaak andere beesten in de val: allerlei waterkevers, bijen, een doodgraver. Ook Hoornaars komen 's nachts op het licht af; enige omzichtigheid bij het openen van deze doos van Pandora is dus wel geboden.

De zowat 800 soorten macrovlinders (er bestaan ook ongeveer 1600 micro-vlinders) in Vlaanderen kan men indelen in een aantal families zoals de Wortelboorders, Spinners, Eenstaarten, Pijlstaarten, Spanners, Tandvlinders, Plakkers, Beervlinders en de Uiltjes, een grote familie met meestal bruine, relatief sterk behaarde vlinders die nogal op elkaar gelijken.

In het begin determineerden we met een tweedelig Duits-Tjechisch werk met daarin foto's van opgespelde vlinders. Dit heeft als zeer belangrijk nadeel dat je de vlinders niet in hun natuurlijke houding ziet, voor de niet-verzamelaars onder ons (zouden we dat niet beter allemaal zijn?) een probleem. Voordeel is natuurlijk wel dat je ook de achtervleugels te zien krijgt, voor een aantal soorten onmisbaar voor determinatie.

Een gelijkaardig determinatiewerk is het boek van Skinner. Met de oerdegelijke 'Nieuwe Insektengids' van Chinery (Thieme) krijg je ook al verrassend veel soorten op naam. Prille ervaring leert dat het vaak geen overbodige luxe is om voor moeilijke soorten een aantal boeken te vergelijken, en dan nog lukt het soms nog niet.

Ondertussen verscheen er in augustus echter een prachtig boek: **'Nachtvlinders. Veldgids van alle in Nederland en België voorkomende soorten'** van

Paul Waring en Martin Townsend. Een must voor wie geïnteresseerd is in motten. Dit boek is een vertaling en bewerking door de Nederlandse Vlinderstichting in samenwerking met de Werkgroep Vlinderfaunistiek en de Vlaamse Vereniging voor Entomologie van 'The Field Guide to the Moths of Great Britain and

Ireland'. In vergelijking met het oorspronkelijk Engels boek lijken de tekeningen soms wel ietsje minder scherp afgedrukt maar voor de rest alle lof. Er staan 29 extra tekeningen in van soorten die wel in Nederland-België voorkomen maar niet op de Britse eilanden.

Per soort krijg je een tekening, meestal op ware grootte, in natuurlijke houding en een uitgebreide soortbeschrijving met de kenmerken, gelijkende soorten (tips bij determinatie), vliegtijd, levenscyclus, waardplanten, habitat en het voorkomen in Nederland en België. Voor

bepaalde soorten worden mannetje en vrouwtje afgebeeld en van een aantal soorten zelfs een aantal variaties. Bijkomend voordeel is uiteraard dat men nu ook over Nederlandse namen beschikt. We kunnen vanaf nu spreken over de Gele beer, Bont schaapje, Hazelaaruil, Hagedoornvlinder, Hyena (kannibalistische rups!) en

vele, vele andere (in het boek zonder hoofdletters). Er zal wel wat fantasie aan te pas gekomen zijn om alles een min of meer fatsoenlijke naam te geven. Als men de wetenschappelijke naamgeving in verschillende gidsen vergelijkt blijkt die nogal eens te veranderen. Het is daarom erg handig dat men in deze gids ook op het tweede deel van de wetenschappelijke naam, meestal minder aan verandering onderhevig, kan opzoeken.

Avondrood

Gerard Mornie

Rood weeskind

Patrick De Rore

De grootste aantallen nachtvlinders, zowel in absolute aantallen als in soortendiversiteit, zijn te vinden in de maanden juni-juli. Het seizoen duurt echter veel langer dan dat en zelfs in de winter kan men nachtvlinders bekijken, je hoeft maar op een winternacht eens door een bos te rijden om de rondvliegende Kleine wintervlinder te zien. In Natagora (januari-februari 2006) stond wat dat betreft een artikel. Er zijn twee

voor de boomgaarden van pluimveekwekers, veevetmesters..." De andere toen gebruikte producten waren blijkbaar te giftig voor de particulier! In hetzelfde boek lezen we overigens "Het nut der mus weegt niet op tegen de schade die zij verwekt. Deze is des te erger wanneer jonge mussen in zwermen de velden en de boomgaarden intrekken." Maar dit geheel terzijde.

Weetjes over de Kolibrievlinder (uit La Hulotte, nr 86)

De Kolibrievlinder behoort tot de groep van de pijlstaarten maar is één van de minst opvallend gekleurde; in de vlucht is de oranjebruine kleur van de achtervleugel duidelijk zichtbaar.

Kolibrievlinders komen helemaal uit Zuid-Europa of Noord-Afrika naar hier gevlogen en geraken zelfs tot in Finland en IJsland, een afstand van meer dan 2000 km! Met hun 0,38 gram vliegen zij daarbij soms over de Alpen en over 700 km oceaan met een snelheid tot 50 km/uur. Het zijn ware vliegacrobaten die gemakkelijk ter plaatse kunnen blijven hangen, zich voor dood laten vallen, achteruit vliegen... De vleugels slaan tot 75 keer per seconde.

De tong is 2,5 cm lang, daarmee geraakt hij tot in het lange spoor van bv. het Vlasbekje om er de nectar, de calorierijke brandstof, op te zuigen.

Door met de vleugels te trillen is hij in staat om 's morgens zijn temperatuur in 10 minuten tijd met 20 graden te laten stijgen, klaar voor take-off...

categorieën van vlinders die men 's winters kan waarnemen. Enerzijds de soorten die uitkomen in de herfst en anderzijds diegenen die uitkomen in februari-maart. Bij een aantal van deze soorten hebben de vrouwtjes geen vleugels. Bij de Kleine wintervlinder kruipen de vrouwtjes een boomstam op om in de kruin eitjes te leggen. Vandaar het gebruik van lijmbanden in de fruitteelt; deze onderscheppen de vrouwtjes. Deze soort kan inderdaad heel wat schade aanrichten in boomgaarden.

Een citaat uit het boek 'parasieten van fruitgewassen' door A. Hallems (1948) doet toch wel even de wenkbrauwen fronsen: "de ongiftige spuitmiddelen bereid met DDT (...) passen ons inziens (...) vooral voor liefhebberstuinen en eventueel

'Ik heb de nacht vandaag'

Je zou verwachten dat het verschil tussen dag- en nachtvlinders gemakkelijk te maken is. Helaas is dit niet zo. Niet alle nachtvlinders vliegen immers uitsluitend 's nachts, er zijn er heel wat die ook overdag te zien zijn zoals de supersnel vliegende Tau-vlinder, Hageheld, Klaverspanner... Dagsvlinders hebben aan het uiteinde van de antennes een afgerond knopje en houden in rust hun vleugels gesloten boven het lichaam (al vormen de dikkopjes hier dan weer de uitzondering). Nachtvlinders zijn vaak forser en hariger, dit laatste als bescherming tegen de echolocatie van vleermuizen.

Andere wintersoorten bij ons zijn Perentak, Grote wintervlinder, Bosbesuil en Grote voorjaarsspanner.

Vlinders op het web

Een zeer handige site (met zoekfunctie) is die van de Nederlandse Vlinderstichting: www.vlindernet.nl met per soort vaak meerdere foto's wat vaak van pas komt om een determinatie te controleren.

Ook <http://www.leps.it/> is een zeer interessante site voor alle dag- én nachtvlinders van Europa.

't Is om de smeer te doen.

Een aantal nachtvlinders (het Rood weeskind bv.) laat zich niet verleiden door licht en moeten op een andere manier om (in) de tuin geleid worden. Dit kan door op een aantal bomen of palen in de tuin een zoet mengsel (bier, wijn, rijpe bananen, een paar druppels rum of amylocetaat...) te smeren. De smeer trekt vooral in het begin van de nacht vlinders aan. Moeten we nog eens uitproberen.

RLVA organiseert 13^e boomplantactie

Natwaalfsuccesvolle edities organiseert het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen op zaterdag 25 november 2006 zijn dertiende boomplantactie.

Ook onze streek wordt geleidelijk aan armer aan fauna en flora en verliest langzamerhand zijn landschapshistorische rijkdom: erven, watermolens, boomgaarden, hagen en knobomenrijen verliezen hun frisheid. Het RLVA wil de bewoners van de Vlaamse Ardennen stimuleren om fier te zijn op hun streek en mee te helpen onze natuur- en landschapstroeven te beschermen en uit te bouwen.

Natuur hoort overal thuis, niet alleen in reservaten, maar ook in de eigen tuin.

Een inlandse haag met meidoorn, Haagbeuk, Sleedoorn, ... oogt zoveel mooier en kleurrijker dan een ééntonige rij blauwe, uitheemse sparren.

Een hoogstammige boomgaard is niet alleen prachtig, het is tevens een gezonde en nuttige investering. Als je weet dat één volgroeide hoogstammige appelboom jaarlijks zo'n 200 à 300 kg appels voortbrengt, dan ben je toch zo overtuigd?

Wij hopen dat ook de gemeentebesturen zullen meewerken; de organisatie van een plantdag in samenwerking met de scholen en de lokale milieuvereniging is geen ondenkbaar gegeven. Wellicht kan het gemeentelijk patrimonium hier of daar nog wat groen gebruiken. En waarom zouden ook bedrijven hun steentje niet bijdragen en hun bedrijfsgebouwen beter integreren in een groene omgeving?

Het aanbod bestaat concreet uit een gevarieerd gamma aan fruitbomen en bosplantsoen met daarnaast nog enkele soorten voor de siertuin.

Wat de fruitbomen en het kleinfruit betreft, werd er gekozen voor sterke en ziekteresistente rassen. We willen terug hoogstamboomgaarden zien verschijnen als één van de kenmerkende landschapselementen in de Vlaamse Ardennen. Voor wie niet over een grote tuin beschikt, is halfstam een waardevol alternatief. Een zestigtal fruitsoorten worden aangeboden (ofwel in hoogstam, in halfstam of in beide vormen).

Bij de categorie bomen en struiken worden 30 verschillende soorten aangeboden, eigen aan de streek.

De kwaliteit van het plantgoed is gewaarborgd. Bovendien zijn de prijzen bijzonder voordelig en aantrekkelijk. 72.000 bestelbonnen worden verspreid in de gemeenten Brakel, Gavere, Herzele, Horebeke, Kluisbergen, Kruishoutem, Lierde, Maarkedal, Oudenaarde, Ronse, Wortegem-Petegem, Zingem en Zottegem of kunnen aangevraagd worden op onderstaand adres.

Vanaf 20 september 2006 vindt u de bestelbon samen met onze driemaandelijks nieuwsbrief in uw brievenbus.

Bovendien wil RLVA de Boomplantactie niet onopgemerkt voorbij laten gaan!

Op zondag 15 oktober zetten wij naar aanleiding van deze verjaardag 'fruit' extra in de kijker tijdens een grootse 'Fruithappening' in het Cultureel Centrum 'CC De Steenoven' te Herzele.

Met deze happening wil het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen zoveel mogelijk mensen warm maken om zelf een stukje natuur te bouwen dicht bij huis.

Het belooft een boeiende dag te worden, niet alleen met infostands, maar ook met proef- en doe-stands. Ook aan de kinderen hebben we gedacht: wij voorzien voor hen een workshop waar kan geknutseld en gekookt worden! Als aanvulling op deze uitstap kan u bovendien prachtige wandelingen doen in en vanuit het domein. Alle activiteiten hebben plaats in overdekte ruimtes, het weer kan u dus niet tegenhouden om ons te bezoeken op 15 oktober.

Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen - De Biesestraat
5 - 9600 Ronse; Tel.: 055/20.72.65 - Fax: 055/20.61.87
e-mail: info@rlva.be

Verslag 'Dag van het Lieveheersbeestje' te Schorisse, 7 mei 2006

Ronny De Clercq, gids / IWG Lampyris

Er was ons redelijk mooi weer beloofd, maar het regende, het was 14 °C. Toch kwamen er nog 23 geïnteresseerden opdagen aan de kerk te Schorisse, mensen van over heel Oost-Vlaanderen.

Omdat er bij de voorgaande afleveringen van deze tocht steeds voldoende mensen sleepnetten e.d. meebrachten, had ik zelf nu niets voorzien, met als gevolg dat we het moesten stellen met twee paraplu's om te kloppen. Er werd dus niet gesleept, waardoor we allicht het **ZestienpuntLHB** (*tyt sed*) zullen gemist hebben.

In het totaal verzamelden we hoofdzakelijk met kloppen en soms ook op zicht 163 LHB-tjes, verdeeld over 15 soorten. Vier eerder gevonden soorten (*scy hae*, *ana oce*, *cal dec*, *tyt sed*) zagen we niet, maar anderzijds vonden we twee nieuwe soorten (*coc und*, *hip var*) voor dit gebied!

Het is Zevenstippelig Hugo Verschelden

In totaal vonden we in de laatste vier jaar 19 soorten LHB-tjes in het gebied Schorisse-Burreken.

Onklopbaar op de eerste plaats stond alweer het **Veelkleurig Aziatisch lieveheersbeestje** (*har axy*) met 68 waarnemingen, op een vijftal zwarte na allemaal van de rode kleurslag. Op een dag met minder weer, zoals op 7 mei, waren het de enige LHB-tjes die goed actief waren en zelfs aan het paren.

Op de tweede plaats met 26 waarnemingen, komt het **Zevenstippelig lieveheersbeestje** (*coc sep*).

Op drie ook geen grote verrassing: het **Veertienstippelig lieveheersbeestje** (*pro qua*) met 18 waarnemingen.

Degroteverrassing gaf het **Harlekijnlieveheersbeestje** (*har qua*) dat met 12 waarnemingen op de vierde

plaats komt! Bij eerdere wandelingen bleef het aantal Harlekijntjes steeds veel lager. Wat hun verspreiding betreft blijven ze beperkt tot een tuin met veel dennen, achter de kerk van Schorisse.

Ook een klimmer is het **Tienstippelig lieveheersbeestje** (*ada dec*) dat met 11 vondsten nu de top vijf is binnengekomen! Voor het eerst vonden we ook de zwarte vorm met twee rode stipjes (3 ex.), wat eerst voor enige verwarring zorgde. Het waren geen zwarte tweestippeligen (te klein en te fijn), het waren geen Viervlekjes (geen 'dakgootje'), misschien Wilgen? Jammer, toch niet ...

Op een gedeelte zesde plaats vinden we met 6 exemplaren het **Tweestippelig lieveheersbeestje** (*ada bip*) en het **Roomvlek lieveheersbeestje** (*cal qua*).

Met 5 vondsten is het **Achtienstippelig lieveheersbeestje** (*myr oct*) beter vertegenwoordigd dan ooit! Ook deze soort beperkt zich volledig tot de eerder vermelde tuin met veel dennen.

Ook het **Bruin lieveheersbeestje** (*aph obl*) waarvan we 1 exemplaar vonden, beperkt zich tot deze dennen.

Het **Viervlek lieveheersbeestje** (*exo qua*) vonden we twee keer: op dennen en op loofhout in het bos.

Het **Meeldauw lieveheersbeestje** (*hal sed*) is met twee exemplaren vertegenwoordigd.

We vonden slechts één **Tweëntwintigstippelig lieveheersbeestje** (*psy vig*).

Wat de dag helemaal goed maakte, was de vondst van twee nieuwe soorten voor dit gebiedje: uit de bewuste dennen klopten we een **Elfstippelig lieveheersbeestje** (*coc und*) en wat later in de wegbermen vonden we op zicht een **Ruigte lieveheersbeestje** (*hip var*) op de bloemschermen van Fluitenkruid.

Om de lijst af te sluiten, nog de enige **Kapoentjes** die we vonden: 3 keer *rhi chr*.

Op zondag 3 september 2006 deden we deze wandeling nog eens over (zie verslag verder in dit

nummer). Door tweemaal per jaar langs dezelfde route de waarnemingen te noteren proberen we de evolutie van het LHB-bestand in 't Burreken op de voet te volgen.

Voor meer inlichtingen: Lampyris, InvertebratenWerkGroep Natuurpunt regio Vlaamse Ardennen plus.

Lieveheersbeestjes 3 september 2006: een verwaaide wandeling met merkwaardige bevindingen.

Ronny De Clercq/ IWG Lampyris

Er viel al uren een dichte motregen op de heuveltoppen rond Schorisse, maar om 14 uur was het droog aan de dorpskerk en verrassend aangenaam warm: 22 °C.!

Wel was er al sinds de vorige nacht veel wind, wat al liet vermoeden dat er heel wat beestjes niet meer op de toppen van de takken zouden zitten wachten tot wij eraan kwamen om ze eruit te schudden! Met 11 deelnemers vatten we onze tocht aan.

We liepen hetzelfde traject als in mei dit jaar en in totaal verzamelden we 109 lieveheersbeestjes met daarbij nog eens 42 larven, allemaal door kloppen en op zicht. Ter vergelijking: in mei verzamelden we 163 LHB'-tjes. Al bij al viel het totale aantal dus nogal mee, de grote verrassing waren de soorten die we vonden!

Zevenstippelig lieveheersbeestje Gilbert De Ghesquière

Larve lieveheersbeestje

Gunther Groenez

Van de 19 soorten die op dit traject al werden gevonden, zagen we er maar 7, wat toch wel wat weinig was...

Merkwaardig genoeg was het ditmaal het **Tweëntwintigstippelig lieveheersbeestje** (*psy vig*) dat met 79 volwassen exemplaren en 2 larven, veruit het algemeenste was.

Op de tweede plaats staat het **Meeldauwlieveheersbeestje** (*hal sed*) met 2 volwassen kevertjes, maar met wel 40 grote larven!

Deze twee momenteel algemene soorten zijn beiden meeldauwschimmeleeters, die in deze vochtige zomer dus overal eten in overvloed vonden.

Het **Veelkleurig Aziatisch lieveheersbeestje** (*har axy*), dat op onze laatste tochten steeds veruit het algemeenste was, blijkt haast volledig te zijn verdwenen! We vonden nog slechts 4 exemplaren van de rode vorm.

Hiermee lijkt het **Zevenstippelig lieveheersbeestje** (*coc sep*) dan toch beter te zijn aangepast aan ons wisselvallig klimaat, want we vonden nog 9 exemplaren van deze soort.

Ook het **Veertienstippelig lieveheersbeestje** (*pro qua*), waarvan we eveneens 9 vertegenwoordigers op onze tocht ontmoetten, blijkt weinig gevoelig te zijn voor dit weertype...

Verder vonden we ook twee soorten **Kapoentjes**, voor de liefhebbers van deze kleine lieveheersbeestjes : 5 x *rhi chr* en 1 x *scy hae*.

Toen we twee derden van onze wandeling hadden gemaakt, begonnen er takken uit de bomen te waaien en zonder nog naar kevertjes te zoeken, spoedden we ons weer richting Schorisse-kerk...

Bermmijmeringen

■ Gilbert De Ghesquière

Een fijn groen lijntje

Er zweeft maar een fijn, groen lijntje tussen 'bedreigde natuur' en 'bedreigende natuur'. "En", zult u zeggen, "wat is het verschil"? Ergens in het collectief geheugen van de moderne mensheid schuilt de herinnering aan een grauw en ver verleden, toen 'lang gras' nog gevaarlijk was, want vol van Addertjes tot Zeer gruwelijke spinnen. Is het misschien daarom dat sommigen niet genoeg krijgen van het maaien van hun eigen gazon en van de berm voor hun eigen huis, maar ook de overkant van de straat kaalscheren, en een strook van twintig tot vijftig meter lang (of meer) links en rechts van hun woning tot gedeherbaliseerde zone verklaren? Het moet een zalig gevoel van veiligheid en overzicht geven. Geen woelwolven of grasberen die zich in de wilde kruidendam op de loer kunnen leggen.

Of stamt de maai-ijver voort uit een mateloze drang naar 'properteit': "ik voel me maar goed wanneer alles er gladgeschoren bij ligt"? Of, "wat zullen 'de mensen' zeggen wanneer ze zien dat ik in zo'n vuile, ruige omgeving woon, waar het gras meer dan een voet hoog groeit?" "Neen, ze zullen zien dat ik alles goed onder controle heb." Meesterschap. Het tedere trillen van de grond, het gelijkmatige geronk van de magische machine, het stille besef dat onder mijn voeten, ongezien, tal van vieze wezens wezenloos wegluchten voor de Meester van het Ding. Geen medelijden met kriebelende kevers en lamlendige Langpootmuggen. Geen genade voor klavers, madeliefjes en ereprijzen die zich niet tijdig uit de voeten kunnen maken. Elke week opnieuw, zolang het gras groeit, wordt in elk Vlaams dorp de beschaving heroverd op het sluipende, groene geweld. Bezet gebied, strategisch ingepalmd met tuinstoelen en tafels, parasols, opblaasbaar zwembad en – hoogtepunt van elke beschaving – de barbecue.

We beseffen het misschien niet, maar de grasmachine is een van de grootste uitvindingen van de voorbije eeuwen, belangrijker dan kruimeldieven en kruisraketten. Op elk dorpsplein moest een standbeeld van de uitvinder staan. Hij (zij?) heeft

ons het gazon gegeven, dat groene grasveld naast ons huis, waar we argeloos kunnen genieten van de natuur wat verder weg.

... een van de grootste uitvindingen, belangrijker dan kruimeldieven en kruisraketten ...

Wonderlijke mensen zijn het. Want dezelfde malle maaiër die de natuur zo meesterlijk beteugelt rond zijn eigen huis, trekt weg op vakantie, en geniet daar misschien volop van oerslordige, weelderige landschappen, achteloos doorweven met kleurige en geurige bloemenlinten. Ver weg, daar waar de natuur thuishoort. Indien dit verschijnsel in zijn eigen straat zou opduiken, overleefde hij het niet.

Even wonderlijke mensen zijn het, die, in wankel evenwicht op dat fijn, groen lijntje, in die 'bedreigende natuur' de 'bedreigde natuur' ontdekken. "Niet moeilijk", zult u zeggen, "alleen twee letters minder". Maar het zijn twee belangrijke letters: het verschil tussen 'toren' en 'tor', of tussen 'massavernietigings wapen' en 'spintwegmaaiverassing'. Maar goed, we kijken af.

Het punt is, het 'natuurpunt' als het ware, dat die even wonderlijke mensen opkomen voor asiel. Asiel voor 'planten zonder papieren'. Ooit bloeiden ze in korenvelden, langs kabbelende beekjes, in vergeten ruige hoekjes, waar nog nooit een gifspuit was geweest of de wielafdruk van een maaigrijpdorspersplankmachine werd waargenomen. Ze konden daar natuurlijk niet blijven, de vooruitgang eiste zijn tol. Samen met de kleine boertjes sloegen ze op drift. Een tijdlang kon men ze hier of daar in een berm zien pronken. Korenbloemen. Wat voor troetelnamen kregen ze niet: blauwblomme, korenpurperke, orlozekies, sintpietersbloem, blauwmaantje, ... Ach. Maar het pronken werd bedelen, terwijl nauwelijks iemand het in de gaten had. In die ene zomer stonden

ze er nog, het jaar daarop waren ze verdwenen. En samen met de korenbloemen gingen er nog vele andere dezelfde weg op. Van 'bedreigende natuur' naar 'bedreigde natuur': wie is nog bang van de 'korenwolf'?

De Zwerfuijl

Klein is het verschil tussen 'zwerfuijl' en 'zwerfvuil'. De zwerfuijl is degene die langs bermen zwerft, gewapend met potlood en streeplijst, om te noteren welke plantjes er groeien en – alsof dat nog niet volstond – hoeveel procent ze van die berm bedekken. Het zwerfvuil is datgene wat hij of zij daarbij ongevraagd aantreft. Geen 'vuil dat vanzelf rondzwerft', maar allerlei ongerief dat werd achtergelaten door andere uilen. Met enige oefening kan de zwerfuijl het onderscheid maken tussen de verschillende soorten van eerdere bezitters. Zo zijn er de veel voorkomende 'Maesuijl' (*Pippo maesensis*) en 'Jupileruijl' (*Imperius inbevius*), te onderscheiden aan de kleuren en de opschriften van hun blikken eieren. Let wel, deze en enkele verwante soorten durven onderling te kruisen. De gevolgen daarvan zijn zichtbaar onder de vorm van zakken waarin zich opeenhopingen van eieren kunnen bevinden, door de kenners ook wel 'bliknesten' genoemd. Deze opstapelingen zijn het gevolg van een steeds vaker voorkomende ziekte, nl. 'peraglaucaphobia' (blauwezakkenvrees). De symptomen zijn het ergst in de buurt van drukke verkeersaders en (te dure) containerparken.

Maarer bestaan nog veel meersorten uilen. Zo waren er in het afgelopen seizoen waarnemingen van het zeldzame 'Afgedankte strijkijzeruultje' (*Ferrodastira buttata*) en de meer verspreid voorkomende 'Oude mattenoehoe' (*Buffo muffemattensis*). En het blijft niet bij uilen. Zo zijn er duidelijke bewijzen van het nestelen of minstens doortrekken van de 'Tien kilo patattenschillenkoekoek' (*Patatabuccia massagigantica*), de 'Halfopengevouwen paraplu-bulbul' (*Ombrellaria mediaperta*) en de 'Besmeurde kartonnendozengriël' (*Burhorridus scatolacartonus*).

Het is theoretisch mogelijk om vele pagina's te vullen met het opsommen van alle mogelijke vuildeponerende vliegsoorten, maar omdat de zwerfuijl geen bevlogen ornitholoog is en zich vooral toelegt op het inventariseren van vegetaties, besparen we u

de rest. Slechts één soort willen we nog vermelden: iedereen kent wel de 'Grasmaaiseltrap' (*Griffonotis vomiterbus*). Dit is een behoorlijk groot creatuur, verwant aan de Griffioen, dat vrij omvangrijke braakballen produceert van wat er uit ziet als, tja, grasmaaisel. Van het gewicht van sommige hopen kan men afleiden dat een volwassen exemplaar een spanwijdte van minstens vijftien meter moet bereiken. Gelukkig zijn het ook schuwe schepsels: heeft ooit al iemand het ultieme braakmoment kunnen vastleggen? Ook heeft nog niemand zwart op wit kunnen aantonen dat het in onze contreien om een zogenaamde 'Trektrap' gaat (*Griffonotis remorcus*). Dat is een Griffonotis die iets voorttrekt wat er achter aan bengelt. De enige waarneming komt van iemand die midden in de nacht terugkwam

Eieren van '*Pippo maesensis*' en '*Imperius inbevius*' op braakbal van '*Griffonotis vomiterbus*' (of '*G. remorcus*'?)

van een Natuurpuntvergadering. Hoe dan ook, het is een exoot die hier niet thuishoort, bah.

Omdat het gevaarlijk is om een Griffonotis recht in de ogen te kijken, is een zekere vorm van gedoogbeleid ontstaan. En omdat veel gewone mensen niet in staat zijn om al deze soorten in één oogopslag te onderscheiden, profiteren de meer zachtaardige vuile vliegwezens van de diep ingewortelde angst voor een paar echt gevaarlijke soorten. Zo werkt dat nu eenmaal in de natuur. De kenners noemen dit verschijnsel 'mimicry van Erbermus'. Deze middeleeuwse natuurfreak besloot zijn dag altijd met de bede: "o, erberm u over ons." Het heeft niet mogen baten ...

Gilbermus.

Warme julimaand lokt bijzondere vlinders

De voorbije julimaand was uitzonderlijk warm voor Vlaanderen. Daarvan hebben een aantal bijzondere vlindersoorten geprofiteerd. De laatste zomerweken regende het bij Natuurpunt waarnemingen van vlinders die je normaal gezien niet of maar heel zelden tegenkomt in Vlaanderen. Trekvlinders of zwervers die je normaal af en toe ziet, werden dit jaar in grote aantallen waargenomen (vb. **Gele en Oranje luzernevlinder**, **Kolibrievlinder**, **parelmoervlinders** ...). Maar er zijn ook soorten die na jaren afwezigheid opnieuw opduiken, bijvoorbeeld de **Rouwmantel** en de **Grote parelmoervlinder** die ook in de Vlaamse Ardennen zijn waargenomen.

Enkele voorbeelden

De **Distelvlinder** was de meest geziene gast. Deze soort heeft grote populaties in het Zuiden en elk jaar vliegen er wel een paar trekkers naar het Noorden, maar dit jaar was hij overal in Vlaanderen talrijk waarneembaar op bloemen met veel nectar zoals de vlinderstruik.

Keizersmantel

Filip Keirse

Een andere opvallende soort is de **Keizersmantel**, een parelmoervlinder. De soort heeft nog maar op één plek een populatie in Vlaanderen maar kan wel als zwerver overal voorkomen. Dit jaar lag het aantal waarnemingen echter bijzonder hoog en verspreid over heel Vlaanderen, ook in de Vlaamse Ardennen plus-regio. Zo neemt de kans op een succesvolle

(her)kolonisatie toe.

De **Kleine parelmoervlinder** tref je normaal gezien enkel aan in de duinen en in Wallonië en af en toe op trek in Vlaanderen. De laatste jaren duikt deze soort meer en meer op, mogelijk een rechtstreeks gevolg van de klimaatsopwarming. Af en toe zijn er zelfs tijdelijke populaties.

Opmerkelijk is de vondst van een **Grote parelmoervlinder** in het centrum van Zottegem. Officieel is deze soort in Vlaanderen immers uitgestorven.

Even opmerkelijk is de waarneming in Heurne van de **Kleine ijsvogelvlinder**.

Rouwmantel

Gunther Groenez

Ook de **Rouwmantel**, zeer zeldzaam geworden in Vlaanderen, is terug opgedoken. Bijzonder is dat deze soort niet uit het Zuiden maar uit het Noorden en het Oosten komt. Waarschijnlijk een gevolg van de aanhoudende noorden en oostenwinden in juli. Half augustus pleisterde een exemplaar een week lang in een tuin in Sint-Maria-Oudenhove. Het was zeer geïnteresseerd in enkele rottende appels.

Zelfs het **Resedawitje**, niet meer gezien in Vlaanderen sinds 1950 werd opnieuw waargenomen.

Het zijn vooral de grote, ver vliegende soorten die werden gezien. Zij leggen de grootste afstanden af en komen dus het eerst aan. Maar ook sommige nachtvlinders nemen toe, zo waren er dit jaar

uitzonderlijk veel Gamma-uiltjes, hevig met de vleugels trillende nachtvlinders die ook overdag vliegen. In elk bloemperk zaten er dit jaar wel enkele.

Ook de **Kolibrievlinder**, een typische soort van het

Kleine ijsvogelvlinder

Geert De Sutter

Zuiden, kon je overal zien. Hij hangt als een kolibrie stil voor bloemen terwijl hij nectar drinkt. Op een zwoele zwerterige zomeravond halverwege de maand juli deden drie van deze acrobaten zich te goed aan de nectar van een witbloemige Buddleia in een tuin in Etikhove (Maarkedal). Ze moesten wel het gezelschap dulden van een vijftiental **Gamma-uiltjes**.

In ieder geval was dit een schitterende julimaand met veel vlinders in veel soorten. Alleen de gevoelige soorten waarvan de biotopen onder druk staan blijven het moeilijk hebben.

Dag- of nachtvlinderwaarnemingen vanuit de eigen tuin, natuurreservaten of tijdens een wandeling mogen steeds doorgegeven worden aan **Gunther Groenez via mail naar gunther.groenez@pandora.be**.

Je waarneming(en) worden dan opgenomen in een jaarlijks vlinderrapport, uitgegeven door de Vlinderwerkgroep Natuurpunt Meetjesland, waar onze regio sinds 3 jaar mee samenwerkt.

Op die wijze worden je waarnemingen verwerkt in een wetenschappelijk werk.

Ruimte voor ruigte

Norbert Desmet

We zijn met ons allen erg bezorgd om natuur en milieu en sinds korte tijd ook over de afname van de biodiversiteit. Zelfs politici kennen plots in deze verkiezingstijden deze magische woorden. Er worden nogal wat blaadjes over volgeschreven en de wetenschappelijke inzichten worden van langs om sterker: de boel gaat kapot! Gewapend met al dat geschrijf trokken we deze zomer het veld in en toetsten de wetenschap aan de praktijk, zo'n beetje op onze eigen manier ... De gemeente Kluisbergen is hierbij mijn proefterrein omdat ik er nu al bijna vijftig jaar de natuur en de evolutie ervan in de gaten hou.

Bruin blauwtje en co

Het is met gemengde gevoelens dat ik waarnemingen registreer: voor iedere soort die verdwenen is (Appelvink, Fluitier) zijn er wel een paar andere bijgekomen (Bosuil, Sperwer). De algemene trend rond natuurdiversiteit is echter neerwaarts. Niet dat er geen verrassingen meer zijn: deze zomer ontdekte

Bruin blauwtje

Nico Geiregat

ik op drie plaatsen **Bruin blauwtje**. Het is een verwante soort aan het Boomblauwtje, een vlinder die het de laatste jaren niet slecht doet in tuinen waar Klimop aanwezig is en tevens is het familie van het Icarusblauwtje, waar we nog slechts een fractie zien van wat vroeger rondvlog. Meer nog dan de soort op zich was de plaats waar ik de waarnemingen deed

alarmerend: de twee vindplaatsen zijn onogelijk kleine restanten van vroegere schrale weilanden op de zandtoppen van onze getuigenheuvels. Tweemaal 'vergeten' van in cultuur te brengen: een restje weiland naast een oud stort en een losgelaten stapelplaats van bouwmaterialen, beide een paar aren groot. Morgen kunnen ze weg zijn met een half uur bulldozerwerk, niemand zal er misschien aandacht aan geven en dat kan het einde van de Bruine blauwtjes in Kluisbergen betekenen. De derde vindplaats is een oude spoorwegberm waar we de soort wel konden verwachten met een weelde aan rolklaver en Peen en met vegetatie wisselend in hoogte. Toen de spoorlijn werd opgeheven is het eigenlijk per toeval dat deze berm niet aan de 'aangrenzenden' werd opgeofferd en op ons aandringen door de gemeente werd aangekocht. Op het nieuwe gewestplan staat sindsdien een nieuw lint natuurgebied. Hier zijn het beheer en de verruiging de bedreigende factoren: sedert er geen konijnen meer zijn gaan zo'n overhoekjes vlug dichtgroeien als men niets doet en dan is ons Bruin blauwtje ook weg.

Waardeloos terrein?

De oppervlakte aan ruige restantjes mindert heel snel en daar worden heel wat schakels in de natuur niet beter van. Niet alleen verliezen kleine dieren belangrijke stapstenen van het ene gebied naar het andere, ook verschillende soorten dreigen definitief verloren te gaan. Zo staat **Beemdkroon** nog op één plaatsje in onze gemeente met één plantje, in een smalle wegberm naast een klein weiland dat ieder moment door een maïsveld kan worden opgeslokt. Vroeger stond het in een paar wegbermen maar daar is het door de mesthoopflora weggedrukt. In het kielzog daarvan verdwenen om dezelfde reden heel wat andere planten en bijhorende insecten en andere aanverwanten. Een ander goed voorbeeld is de Torenvalk die in landbouwgebieden vrijwel compleet afhankelijk is van een paar oude weiltes en wat overschotjes waar de Bruine blauwtjes huizen. Vooral in de broedtijd is het opvallend hoe Torenvalken steeds weer op dezelfde percelen weer te vinden zijn en waarschijnlijk zijn ook die plaatsen belangrijk voor doortrekkende vogels die gemakkelijk aan prooien

moeten geraken. Bij de vogels zijn ook de akkervogels in hetzelfde bedje ziek: onkruidranden zijn vrijwel nergens meer te vinden, perceelsafscheidingsen worden genivelleerd en verwijderd op weg naar schaalvergroting. **Geelgorzen** zijn daarvan de meest opvallende slachtoffers maar ook heel wat planten en ongewervelden en zoogdieren worden in die opkuis meegesleurd.

Muizen en andere viervoeters

Ruigten bij akkers zijn gedroomde biotopen voor bv. **Dwergmuizen**. Ook hier neemt het aantal vondsten in braakballen in onze streek heel snel af. Ook oude grasweiden met een soortenrijke grasmat en wat ruigere kanten verminderen snel en tegelijk daarmee ook het aantal woelmuizen. Waarschijnlijk geraken roofdieren steeds meer aangewezen op steeds minder voedselplaatsen en steeds minder soorten prooien. Daardoor worden ze ook steeds kwetsbaarder als het op die plaatsen dan misloopt. Het recente heel slechte broedseizoen voor roofvogels is mogelijks ook daar aan te wijten. En evengoed ook de terugval van Wezel, Hermelijn en Bunzing ... En wat gedacht van de **Eikelmuis**, vroeger een beetje de trots van onze streek, alom gekend bij de mensen als fruitrat of slaaprat. Nu onderneemt men, o ironie, in het kader van god weet welk soortbeschermingsproject een krampachtige poging om te inventariseren en te beschermen. Waarschijnlijk is deze alleseter een stil voorbeeld van de achteruitgang, en helaas ook van de onomkeerbaarheid van het verlies van biodiversiteit in onze landschappen. Vroeger was de soort eigenlijk irritant algemeen, gaande van plunderend in boomgaarden tot in nestkasten. Nu is de soort

vrijwel verdwenen uit onze streek op een paar clusters na. Er wordt nogal wat aandacht aan gegeven in het kader van het lopend onderzoek en worden ook nogal wat hypothesen naar voor geschoven: hoogstamboomgaarden weg, houtkanten weg, teveel Bosuilen... maar waarschijnlijk ligt het nog subtieler. Als er geen appels aan de bomen hangen moet het beestje overleven met rupsen, zaden, bessen en bovendien moet het een veilige winterschuilplaats vinden. Het viel een Nederlandse medewerker op hoe proper Vlaanderen

geworden is en zo zouden zowel oude zolders als bramen in de kant van de berm of de boomgaard evengoed een rol kunnen spelen in het overleven van de soort. Het viel ten andere op dat op plaatsen waar nu nog Eikelmuizen voorkomen ruigte troef is.

Oplossingen?

Van op reis brengen we beelden mee van gebieden waar landbouw nog ruimte laat voor natuur, misschien voor korte tijd nog met de Europese subsidieestroom als pletwals op komst. Het is bijna ironisch dat de gemeenschap nu grof geld gaat betalen voor projecten als winterstoppelbraak en akkerrandenbeheer, iets wat er vroeger automatisch was. Nu zit onze landbouwer geprangd tussen zijn Boerenbond, spuitschema's, regelingen rond erosie e.a., lage prijzen wegens teveel... Door de strakke opdeling in onze gewestplannen heeft de natuur geen kans meer in landbouwgebieden, alle lapmiddelen als verbindingengebieden ten spijt. We hebben een groene woestijn gecreëerd, en alleen een trendbreuk (mogelijks wegens overproductie?) kan verlichting brengen.

Het artikel van Wim Bracke in 'Onze Streek' nr. 3-4 2006, het tijdschrift van het 'Milieufront Omer Wattez', wijst op een tweede mogelijkheid: de wettelijke middelen aanwenden, een uitdaging voor de politiek? Op plaatsen als in Machelen waar alle plannen natuur voorzien maar waar landbouw heerst, dient er iets te gebeuren. Het is ook opvallend hoe we als natuurliefhebber al tevreden zijn als de wegbermen weer hersteld zouden worden op volle breedte. We hebben de lat toch laag gelegd... er zijn daar nog wettelijk mogelijkheden om weer heide buiten de berm te krijgen. Ook in bosgebieden zijn er mogelijkheden: we zagen weer Struikheide kiemen op kapplaatsen in Wortegem en Kluisbergen, maar door aanplant gaan die mogelijkheden weer verloren tot wellicht de zaadbank op is. Ook hier het gewestplan: wat bos is, bos is... Dat moet anders kunnen.

Een derde optie is dat we stoppen met struikjes planten op alle mogelijke plaatsen. Veel gemeentebesturen zien boompjes planten als enig groenbeleid, vaak met de scholen van de gemeente. Misschien moeten we pleiten voor bermen en grasstroken met Rode klaver, sprinkhanen en vlinders in plaats van bosjes alom.

Wat is onze impact op wegbermbeheer? Dikwijls wordt dit door de overheid als ruigte aanzien en dit jaar was het resultaat op veel plaatsen door de droge julimaand bemoedigend, tenminste wat de flora betreft: minder gras door de droogte en meer wit en geel van Peen, Pastinaak e.a. Maar wat is de meerwaarde op gebied van ongewervelden, bv. als het verkeer de vlinders wegmaait en de machine op het eind van het seizoen of meermaals per jaar alle leven wegzuigt? Gefaseerd maaien met oog voor de verschillende bodemsoorten? En durven de maaiperioden te herzien? Als we daar al iets willen aan doen...

Sprinkhaan op champignon Gilbert De Ghesquière

Ook binnen onze reservaten moeten we de grootste mogelijke diversiteit nastreven. Gelukkig is er op dat vlak veel veranderd en gaat de aandacht meer verdeeld worden over de verschillende 'klanten' gaande van amfibieën tot vlinders. Ook hier is o.a. gefaseerd maaien en kappen en het laten bestaan van ruige randen stilaan ingeburgerd. Wordt het ook geen tijd om een paar van die ruigten als reservaat aan te kopen?

En het laatste, de particulier, jij en ik. Het treft me echt en de lijst wordt per jaar langer, in hoeveel tuinen van Natuurpunters de Spotvogel broedt en op hoe weinig plaatsen daarbuiten. Velen creëren nieuwe natuur in hun tuin met struiken, bloemen en water, hopelijk volgen er velen dit voorbeeld. Toon ook aan anderen dat er nog andere dingen dan rozen en stinkertjes bestaan en wie de weg naar een beetje ruigte in zijn tuin, hoe klein ook, nog niet gevonden heeft: begin er maar aan deze herfst, prima moment!

In memoriam Marnic Vermeersch

Koen Van Den Berge

Op 20 juli jl. stierf Marnic Vermeersch, 46 jaar, na anderhalf jaar gevochten te hebben tegen zijn ziekte.

Over de doden niks dan goed, zo wil het gezegde, en zo past het hier zeker ook. Elkeen die Marnic heeft gekend, weet immers dat ons een heel bijzonder iemand is ontvallen.

Vele jaren geleden reeds kwam hij de ploeg versterken van het bestuur van Wielewaal Zwalmvallei. Aanvankelijk was er bij de oudgedienden enige verwondering, hoe zich 'plots' iemand aandiende die niet alleen de vergaderingen nauwgezet volgde, maar meteen ook bereid was medeconservator te

Marnic met Steenuil

Johan Cosijn

zijn van één van onze allereerste reservaatprojecten, het Uilenbroek. Zijn we aan dit soort projecten de dag van vandaag algemeen gewend geraakt, in die periode gold zulks noch min noch meer als een uitdaging.

De verwondering zou binnen de kortste keren overgaan tot bewondering: Marnic bleek eigenlijk al zijn hele leven tot de natuur (en vogels in het bijzonder) aangetrokken geweest te zijn, en was meteen de 'goede verstaander' die maar een half woord nodig had. Zowel ter vergadering, als bij het behartigen van het conservatorschap van zijn geliefde reservaat Uilenbroek, leerden we hem kennen als

de stille kracht op wie steeds te rekenen was. Mede dank zij hem groeide het reservaat gestaag uit tot een van de betere uithangborden voor natuur- en landschapsbeheer binnen de afdeling. Een keer was hij net iets te ijverig geweest: naar aanleiding van een of andere publieksactiviteit had hij nog rap 'zijn toer gedaan' met de zeis om de distels aan het – mogelijk kritische – oog van de wandelaar te onttrekken. Distels zijn distels, en ook de 3 m hoge Kale jonkers van de bronweide gingen allemaal onverbiddeijk tegen de vlakte... tot grote consternatie van enkele collega-reservaatbehoeders. Later werd bij dit verhaal, zoals het Marnic typeerde, door alleman billenkletsend gelachen, maar op het moment zelf had hij, naar eigen zeggen, toch maar een heel klein hartje...

Met de jaren trouwe dienst ging Marnic tot de 'anciens' behoren: een vaste waarde in de afdeling, een houvast. Als penningmeester documenteerde hij alle ontvangsten en uitgaven minutieus, en verdiende – en genoot – dan ook het volle vertrouwen van alle vrienden, die naam waardig.

Marnic was er zich ook goed bewust van, dat zorg en liefde voor natuur breed dient onderbouwd te worden door een gedegen milieubeleid. Hij aarzelde daarom niet, zich ook in de Milieuraad van Lierde te engageren, en vervolgens bij de Stichting Omer Wattez.

Wie met hem samenwerkte, kende hem als iemand met veel gezond verstand, met duidelijke maar realistische standpunten, en steeds veel zin voor constructieve samenwerking.

De brede publieke actie in onze streek, halfweg de jaren '90, tegen de mogelijke inplanting van een stortplaats voor nucleair afval, kreeg mede via Marnic een krachtige input vanuit de 'groene hoek' van Lierde en Brakel.

Parallel met deze verenigingsengagementen, zorgde Marnic 'in alle anonimiteit' voor gekwetste of zorgbehoevende vogels. Door zijn jarenlange ervaring vanuit zijn liefhebberij als kweker van volièrevogels, was hij immers als geen ander vertrouwd met het wel en wee van vogels. Vrienden en kennissen brachten spontaan dieren ter verzorging bij hem binnen, in toenemende frequentie. De nodige vergunningen, voor het onderdak geven aan beschermde soorten

tijdens hun verzorging, werden aangevraagd en de bijhorende administratie keurig opgevolgd. Gesteund door Gerda en Joram groeide het 'asiel' zienderogen.

Men kon Marnic niets misvragen als het ging om een oplossing te verzinnen voor een of ander probleemgeval met dieren. In diezelfde geest vonden ook een aantal tamme Vossen – schakels in het vossenonderzoek van het Instituut voor Bosbouw en

En toch. Toch maakte Marnic tijd voor nog tal van zaken, voor 'het goede doel'. Zo kende de bezetting van het d'Hoppebos, in 2003, Marnics onvoorwaardelijke steun, zowel logistiek als moreel. Idealisten die de toekijkende massa een geweten willen schoppen, dat sprak hem duidelijk aan. Was hij 'jong' geweest, hij zat zonder enige twijfel zelf mee in de bomen.

Als 'vrijwilliger' draaide hij jarenlang mee in de ploeg van de vossenvangers-vossenonderzoekers van het IBW, hij spaarde er jaarlijks steevast enkele weken verlof voor samen. Behalve het gratis-en-voor-niks fabriceren van grote vallen om vossen levend te kunnen vangen (om ze vervolgens te kunnen 'oormerken' of te 'zenderen'), deed hij zowaar een uitvinding om, op basis van een gsm, elke val van een vernuftig alarmsysteem te voorzien.

Hilarische momenten ook, bij het nachtelijke peilen vanuit de jeep naar gezenderde vossen, en bij de nachtelijke valcontroles enkele honderden meter ver te voet het veld of bos in. Een luid door z'n lippen blazend boerenpaard net aan de andere kant van een dichte meidoornhaag om 3 u in de stikdonkere nacht... Bij het dreigend vastrijden van de jeep in een gracht, het vehikel noodgedwongen er meteen overheen sturen, kennelijk recht op een vers gezaaide pelouze... Ook de obligate weddenschappen bij gevangen vossenjongen, wanneer die de ene keer bijzonder mak en kalm bleven, de andere keer grollend, bijtend en springend als een razende tekeer gingen in de fuik: deze laatste zouden steevast moertjes zijn...

Dag en nacht, zeven dagen op zeven, stond Marnic paraat. Hij was inderdaad een vrijwilliger uit de duizend.

Maar wellicht lag zijn grootste natuurliefde – naast uiteraard het dierenasiel – de laatste jaren bij de werkgroep Everbeekse bossen. Geen moeite was hem te veel, om te kunnen bijdragen tot de gestage uitbouw van dit grootse reservaatproject.

Binnen de Everbeekse werkgroep was Marnic dan ook een onvoorwaardelijk medestander, met een haast grenzeloos engagement voor datgene waarin hij geloofde. Ook hier was hij een man van de daad: geen oeverloos gepalaver, maar 'doen' was zijn

Marnic met Kerkuil

Wildbeheer (IBW) – een welgekomen verblijf in het asiel.

Recent werd, onder de vernieuwde Vlaamse regelgeving ter zake, het asiel tot VOC ('vogelopvangcentrum') met vzw-structuur omgevormd. Tegelijk bood dit statuut de mogelijkheid tot een verdere uitbouw via een (beperkte) subsidiëring vanuit de overheid. Eén van de voorwaarden was het organiseren van een opendeurdag. Hoewel Marnic het absoluut niet zocht om zelf in de belangstelling te staan, kon hij er toch een reden van maken om op die manier als asiel verdere bekendheid te krijgen, en tegelijk een welgemeende feedback te geven naar de vele mensen met wie hij op een of andere manier in contact kwam.

Pas toen gingen evenwel de ogen open van veel, heel veel mensen: hoe had Marnic dat in godsnaam jarenlang alleen gebolwerkt, hoeveel tijd (en geld) had hij er al die jaren totaal belangeloos aan gespendeerd...

motto: onderhandelen over aankopen, logistieke steun, werken organiseren en uitvoeren in het reservaat zelf. En er waren ook prachtige momenten van 'samen genieten': het loslaten van in het VOC herstelde Steenuilen of eekhoorns in het reservaat, de zondagochtendwandelingen in onbekende stukjes Everbeek, het onvergetelijke dassen-kijken in de Argonne...

We hebben hem vooral ook leren kennen als een eerlijk man, een idealist, iemand van zijn woord. Iemand ook met heel wat mensenkennis, iemand die met zijn gekende humor steeds inspanning leverde om een plezierige sfeer op te bouwen – kortom: een goede vriend. Des te schrijnender was het voor hem, te moeten ervaren dat er breuken in de groep zijn ontstaan, en zaken plaatsvonden die men van vrienden onder elkaar helemaal niet verwacht. Het heeft hem niet meer losgelaten, het hield hem – letterlijk tot op zijn sterfbed – in die mate bezig dat hij het als een afscheid heeft geformuleerd.

De leemte, die Marnic achterlaat, is zelfs nog veel groter dan we ooit hadden durven vermoeden.

Boeken

Norbert Desmet

Nu de eerste herfststormen er aankomen wil je misschien even wegzinken met een boek. In dit geval is er een wat controversiële roman die daarvoor in aanmerking kan komen: 'Het Bloedoffer' met als oorspronkelijke titel: 'Pelican Blood' van Cris Freddi van de uitgeverij Prometheus in Amsterdam. Het boek kreeg nogal wat aandacht, we citeren de Morgen: 'het is een meer dan beklijvende, zwarte roman over oriëntologie. Het is vooral een aangrijpend verhaal over vriendschap en liefde'. Op de kaft trekt het vliegbeeld van een Rode wouw de aandacht en ook in het verhaal zijn natuur en vogels permanent aanwezig. Gedreven vogelkijkers, op zoek naar zeldzaamheden, zullen zeker bij meerdere passages hun aandacht scherpen. De romantiek is ver te zoeken want onze twitcher vermoordt zowaar twee mensen die beiden op een negatieve manier

met de natuur te maken hebben. De Morgen: Cris Freddi, in Engeland vooral bekend om zijn boeken over sport, schreef met 'Het bloedoffer' een bittere klacht, verpakt als een verrassend rauwe en soms lyrische thriller, over een maatschappij boordevol hebzucht. Een spannend verhaal met trekjes van een Hitchcockfilm en hier en daar een vleugje wel bijzonder zwarte humor.

Terloops willen we nog een ander boek aanhalen dat misschien de moeite waard is en waarin de natuur een grote rol speelt: het gaat om 'Hoogtij' van Jim Lynch, van de uitgeverij Contact te Amsterdam en met als oorspronkelijke titel 'The Highest Tide'. Het verhaal gaat over een dertienjarige jongen die een aparte binding heeft met de natuur en daardoor in het nieuws en in de greep van de media komt. Het is geschreven door een in de natuur geëngageerde auteur die scoort met uitspraken als: 'probeer als natuurliefhebber maar eens een mooi plekje te bewaren, zodra je er je mond over opendoet wordt het platgelopen' En 'de natuur was vroeger een levensstijl. Nu is het alleen nog een politieke slogan'. Boeiend genoeg om het te proberen?

Nog niet genoeg te lezen? Er is een nieuw boek uit van Ton Lemaire (1941) antropoloog en filosoof, auteur o.a. van Filosofie van het landschap (1970). In 'Met open zinnen' onderzoekt de auteur onze verhouding tot de natuur, het landschap en de aarde. De nadruk ligt daarbij op de rol van de zintuigen en zintuiglijkheid. In twaalf hoofdstukken verkent hij een grote verscheidenheid aan onderwerpen, zoals de beleving van de ochtend, de ervaring van het sublieme, de teloorgang van de stilte, de opkomst van de expressionistische en abstracte 17e eeuwse schilderkunst, de gevolgen van de globalisering voor ons ruimtelijk besef en de toewending tot het 'buiten'. Lemaire laat zien hoe onze verhouding tot de natuur en de aarde is veranderd door de technische ontwikkelingen van de moderne tijd en de dominantie van de consumptiemaatschappij. 'Met open zinnen' is een pleidooi voor de herontdekking van de aarde en voor het samengaan van het esthetische, spirituele en ecologische in een andere, poëtische omgang met de wereld.

IWG: Invertebratenwerkgroep "Lampyrus"

JNM: Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming

KBE: Kern Werkgroep bos t'Ename

KRB: Kern Rondom Burreken

KZ: Kern Zingem

MOW: Milieufrent Omer Wattez

NWB: Nationale Werkgroep Botanie

ODU: Natuurpunt afdeling Oudenaarde

PWG: Plantenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-plus

RO: Natuurpunt afdeling Ronse

SL: Natuurpunt afdeling Schelde-Leie

SV: Natuurpunt afdeling Scheldevallei

TW: Trage Wegen vzw

VA: Natuurpunt afdeling Vlaamse Ardennen

VA-plus: Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus.

VWG: Vogelwerkgroep (vroeger WVO)

ZV: Natuurpunt afdeling zwalm.vallei

ZWG: Zoogdierenwerkgroep

Zaterdag 14 oktober 2006

■ **PWG+ SV: Plantenstudie 'Najaarsflora langs de Scheldeovers',** deel 2. Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan de kerk van Eke. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de flora in kmhok D3-41-43 in de buurt van de brug over de Schelde, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende veldterminatienmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: stevig schoeisel of laarzen, loep, flora's.

Zondag 15 oktober 2006

■ **SV: Familiale landschapswandeling rond de Koppenberg.** Gids: Koen De Hullu, tel. 0475/45.19.01. Samenkomst om 14u aan de kerk te Melden. Aandacht voor het landschap en eerste herfstverschijnselen. Einde om 17u. Meebrengen: laarzen of goed schoeisel.

■ **ZV: Bezoek aan de natuurontwikkelingsproject en langs de Schelde.** Gids: Lieven Nachtergaele, tel. 09/2262989. Afspraak om 14u op de markt te Zottegem (verder via carpooling). Aandacht voor zoetwaterslikken en -schorren: het biotoop, de vogels en de technische verwezenlijkingen. Einde omstreeks 19u. Meebrengen: laarzen, verrekijker, vogelgidsen.

Donderdag 19 oktober 2006

■ **IWG: Vlooiën.** Bryan Goethals. Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37 Samenkomst om 19u30 op de Woeste Hoogte, Hotondstraat 2, 9600 Ronse. Onderwerp van de avond is ditmaal een wat speciale groep nl. de vlooiën of Siphonaptera. Zowel dode als levende dieren zullen bekeken worden. Dit thema, besproken door Bryan Goethals, zal bovendien voor heel wat plezier en de nodige hilariteit zorgen. Einde omstreeks 22u30.

Zaterdag 21 oktober 2006

■ **NWB: Plantenstudiedag in de stadsrand van Dendermonde.** Gids: André Van den Bergh, tel. 052/35.05.18. Samenkomst om 9u aan het station van Dendermonde. Einde om 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhok D4-21-33 met de oude Dender, het sas en vijvers, waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank. Botanisten van onze regio kunnen voor kostendelend vervoer contact

nemen met Karel De Waele (tel. 09/386.45.60).

Aansluitend vergadering voor het opstellen van de kalender 2007. Voorstellen kunnen ook vooraf telefonisch of schriftelijk doorgegeven worden aan André Van den Bergh, Vitsgaard 9, 1745 Opwijk, tel. 052/35.05.18, e-mail: andre.vandenbergh@scarlet.be.

■ **SV: Diavoordracht Zuid-Spanje tot de Noordpoolcirkel.**

In een zachtvlottende overvloed, begeleid door sfeermuziek, toont Norbert Huys ons zijn 'best of', resultaat van meer dan dertig jaar gedreven fotografie, van Zuid-Spanje tot boven de Noordpoolcirkel, van de Vlaamse kust tot Polen, alles op het ritme van de vier seizoenen. Het wordt beslist een diavoordracht om je vingers van af te likken. **Zie ook aparte aankondiging op de laatste bladzijde.** Deze diareeks wordt getoond in zaal "Amigo" (vroeger Stedelijk Centrum) in de Heurnestraat te Heurne. Aanvang om 20u stipt. Einde omstreeks 23u. Inkom: 2,5 euro per persoon, 5 euro per gezin.

Zondag 22 oktober 2006

■ **VA+TW+MOW+IWG: Klavertje-4-tragewegenwandeling te Kluisbergen.**

U. Libbrecht en voorstelling folder van de Beiaardwandeling. Samenkomst om 14u aan de Hotondmolen, Zandstraat 4. Er is keuze uit volgende mogelijkheden:

- Planten langs de veldwegen (5 km), gids Karel De Waele.
 - Cultuurhistorie in de Vlaamse Ardennen (7 km), gids Guido Tack.
 - Natuur in de herfst (5 km), gids Norbert Desmet.
 - Trage wegen in het landschap (7 km), gids Filip Keirse.
- Einde omstreeks 17u. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen.

■ **Kindgerichte activiteiten vanaf 13u30:**

Heksentoeren aan de Beiaardbeek: Spinnen (Bryan Goethals), Slakken (Ronny De Clercq), de heksen Alraune en Asperge. Afspraak onder Den Peerenboom t.h.v. Lamontstraat 15.

Let op: **Vooraf inschrijven** noodzakelijk! Voor info en inschrijving: tel. 055/20.72.82 of 055/38.78.83 of filip.keirse@skynet.be. Deelname: 1euro/pp (2euro per gezin) drankje aan de Beiaardbeek en wandelfolder inbegrepen.

Zondag 22 oktober 2006

■ **SL: Landschapswandeling in Nokere en in het Kordaelbos.** Gids: Lieven Kinds, tel 09/383.71.39. Samenkomst om 14u aan de kerk van Nokere. Speciale aandacht voor paddestoelen en beheer van het natuurreservaat 'Het Kordaelbos'. Einde om 17u. Meebrengen: laarzen of goede schoeisel, verrekijker.

Zondag 29 oktober 2006

■ **RO+ IWG: Paddenstoelenwandeling in Bois Joly.** Gids: Willy Termonia (paddenstoelen), tel 055/21.86.90. Samenkomst om 14u aan het kerkhof te Ronse, kant Hogerluchtstraat. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen of stevige wandelschoenen, paddenstoelen- en insectengidsen.

Donderdag 2 november 2006

■ **IWG: Invertebrateterminatie.** Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37 Samenkomst om 19u30 op de Woeste Hoogte, Hotondstraat 2, 9600 Ronse. Op deze vergadering

buigen we ons volledig over onze microscopen, bino's en determinatieboeken. We pogen allerlei ongewervelden op naam te brengen. Men mag gerust zelf gevangen beestjes meebrengen. Einde omstreeks 22u30.

Woensdag 8 november 2006

■ **VWG: Vergadering van de Vogelwerkgroep in het Stedelijk Centrum te Heurne**, o.l.v. Davy De Grootte, tel. 0479/73.61.37. Aanvang om 20u. Einde om 22u30. Het thema van de afsluitende kwis of diashow kan een week voor datum gevonden worden bij activiteiten op: <http://www.vwg-vlaamseardennenplus.be/>.

Vrijdag 10 november 2006

■ **SV: Dia-voordracht over IJsland**. Heidi en Jeroen Vanheeuverswyn en Lies De Mol brengen ons een verslag van hun IJslandreis in 2005. Zie voor meer info: **aparte aankondiging op de laatste pagina**. Deze diareeks wordt getoond in het Parochiehuis, Hulstraat 27 te 9890 Asper (100m van de kerk). Aanvang om 20u stipt. Einde omstreeks 22u30. Inkom: 2,5 euro per persoon, 5 euro per gezin.

Donderdag 16 november 2006

■ **IWG: De slakken**. Ronny De Clercq. Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37 Samenkomst om 19u30 op de Woeste Hoogte, Hotondstraat 2, 9600 Ronse. Ronny De Clercq zal eerst een woordje uitleg geven en daarna worden deze lieve slijmerds op naam gebracht met behulp van determinatieboeken. Einde omstreeks 22u30.

18 november 2006

Dag van de Natuur

■ **KRB: beheerswerken in en om het Burreken**. Verantwoordelijke: Filip Hebbrecht 055/49.55.63. Samenkomst om 9u op de parking aan Perreveld nr. 14 te Zegelsem. Maaien van een hooilandje waar zeldzame planten zich thuis voelen. Onderhouden van het wandelplad, nazien van de veerasters van de extensieve begrazingsblokken. Aanplanten van een houtkant. Broodjes en soep zijn voorzien voor wie zich vooraf inschrijft. Einde omstreeks 17u.

■ **ZV: Beheerswerken in een hakhoutbos in de Munkbosbeekvallei**. Afspraak om 9u of om 14u aan 'het oud Kloosterke' te Dikkele. Verantwoordelijken: Dominiek Decluyre, tel. 09/360.37.62 en Laurent Flostroy, tel. 0498/67.71.09. Meebrengen: aangepaste kledij, stevig schoeisel, pic-nic (soep is voorzien), handschoenen. Einde omstreeks 16u met een drankje en gezellig samenzijn.

■ **SL+ MOW+JNM: Boomplantactie te Astene (Deinze)**. Verantwoordelijke: Dries Hubrechts, tel. 09/386.56.06. Afspraak om 13u30 aan de te beplanten weide. Automobilisten kunnen hun auto parkeren bij de eigenaar van de weide (Beekstraat nr. 33, oprit naast ingang 'De Wassende Maan'), voor fietsers en voetgangers te bereiken langs het boerenweggetje dat start aan de Beekstraat nr. 15. Er wordt een privébos van meer dan 1000 zomereikjes aangeplant. De rand van het bos zal gerealiseerd worden met kleinere boompjes en struiken, zodat een waardevolle bosrand gecreëerd wordt. Alle hulp is dus welkom! Einde omstreeks 17u. Na afloop van de boomplantactie worden er voor alle vrijwilligers een hapje en een drankje voorzien. Hiermee hopen we alle mensen uit Deinze en omgeving, die begaan zijn met de natuur en het milieu, samen te brengen

in een gezellige sfeer.

Zaterdag 18 november 2006

■ **SV: Diavoordracht 'Zeeland, Noord Frankrijk, rijke natuurbestemmingen vlak bij huis'**. Je hoeft niet altijd ver te reizen om uitzonderlijke natuur te zien. De grensgebieden van West-Vlaanderen, Zeeland en Noord-Frankrijk tellen heel wat rijke natuurgebieden waar natuurobservatie én natuurfotografie gemakkelijker is dan bij ons. Deze diareeks van Patrick Keirsebilck neemt je mee door twee grensprovincies, nog geen 100 kilometer uit elkaar met twee totaal verschillende landschappen ... Dit kun je beleven in zaal 'Amigo' (vroeger Stedelijk Centrum) in de Heurnestraat te Heurne. Aanvang om 20u stipt. Einde omstreeks 22u30. Inkom: 2,5 euro per persoon, 5 euro per gezin. **Zie ook de aparte aankondiging op pagina 33.**

Zondag 26 november 2006

■ **VWG: Akkervogeluitstap**. Gids: Paul Vandenbulcke, tel. 055/49.60.12. Samenkomst om 9u aan de kerk van Elst. We verkennen met een bus enkele percelen waar maatregelen ter bescherming van akkervogels genomen worden. Hier en daar stappen we uit, zoeken we de akkervogels (Patrijs, Geelgors,...) en bekijken we de aanwezige flora. Inschrijven vereist bij RLVA op 055/20.72.65 of paul.haustraete@rlva.be. De uitstap is gratis. Einde rond 12u30. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel, verrekijker, vogelgids.

■ **SL: Familiale natuurwandeling te Anvaing**. Gids: Paul Geeroms, tel. 092/82.24.08. Samenkomst om 14u aan de kerk van Anvaing (N60 baan Ronse-Leuze, afslag naar rechts vóór de A8). Natuurwandeling in de omgeving van het kasteelpark. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen of stevige wandelschoenen, verrekijker.

Donderdag 30 november 2006

■ **IWG: De aas- en mestkevers**. Bertie Schiettecatte. Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37. Samenkomst om 19u30 op de Woeste Hoogte, Hotondstraat 2, 9600 Ronse. Misschien lijkt het een wat vies onderwerp, maar deze dieren zijn opruimers en hebben een zeer belangrijke taak in de natuur. Bertie Schiettecatte zal ons deze 2 groepen voorstellen. Einde omstreeks 22u30.

Zondag 10 december 2006

■ **OUD: Gezinswandeling in de Reytsmeersen**. Gids: Guido Tack, tel. 055/30.25.89. Samenkomst om 14u aan de kerk van Welden voor een kennismakingswandeling in de Reytsmeersen met aandacht voor het gevoerde beheer. Einde om 17u. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, verrekijker.

Donderdag 14 december 2006

■ **IWG: Overlevingsstrategieën van ongewervelden**. Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37. Samenkomst om 19u30 op de Woeste Hoogte, Hotondstraat 2, 9600 Ronse. Het is nu bijna winter en er worden nog weinig invertebraten waargenomen. Hoe zij de winter doorkomen wordt vanavond bij het open haardvuur besproken. Einde omstreeks 22u30.

Zaterdag 16 december 2006

■ **SV: Diavoordracht: 'Kruger Nationaal Park en Kalahari'**. Deze prachtige, niet te missen diareeks in overvloed wordt door Philippe Clément getoond in zaal 'Amigo' (vroeger Stedelijk Centrum) in de Heurnestraat te Heurne. Aanvang om 20u stipt. Einde omstreeks 22u30.

Inkom: 2,5 euro per persoon, 5 euro per gezin. **Zie ook de aparte aankondiging op blz. 33.**

Zondag 17 december 2006

■ **RO: Nationale ganzenkijdag te Damme (voormiddag) en vogels kijken in de Achterhaven van Zeebrugge en de Uitkerkse polder (namiddag).** Gids: Philippe Moreaux, tel. 055/21.88.87. Samenkomst om 8u aan het station te Ronse of om 8u30 aan de kerk van Eke. Kostendelend rijden.

In de voormiddag bekijken we de ganzen in en rond de Damse reservaten: de stadswallen, de Romboutswerve, de Romboutswervedijk en de Pijpeweg. Voor de kinderen zijn er werkblaadjes rond ganzen. Alle activiteiten zijn gratis, maar er moet wel ter plaatse ingeschreven worden aan de welkomstbalie in de benedenzaal van het stadhuis. Daar vind je ook nog een stand met natuurboeken en een kleine bar met soep, taart, koffie enz. Er is gelegenheid om over de middag zijn picknick te gebruiken.

In de namiddag rijden we naar de Achterhaven van Zeebrugge en de Uitkerkse polder. Einde omstreeks 18u. Meebrengen: picknick, drank, laarzen of goed schoeisel, verrekijker.

■ **ZV + VWG: Op zoek naar overwinterende watervogels in de Schelde-vallei.** Gids: Bart Magherman, tel. 09/360.09.99. Samenkomst om 9u30 op de brug van Zingem-Nederzwalw. Einde omstreeks 12u. Meebrengen: laarzen, verrekijker en vogelgidsen.

Dinsdag 26 december 2006

■ **VWG+SV: Vogeltocht naar de Brakman in Zeeuws-Vlaanderen.** Gids: Jacques Vanheeuverswyn, tel. 09/324.09.42. Samenkomst om 7u aan de kerk van Eke. Kostendelend rijden. Observatie van watervogels, ganzen ... Einde omstreeks 16u. Meebrengen: vogelgidsen, verrekijker (evt. telescoop), warme kledij, laarzen of goed schoeisel, picknick, drank.

Donderdag 4 januari 2007

■ **IWG: Nieuwjaarsfeestje.** Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37. Bij het ter perse gaan van deze Meander zijn de bijzonderheden van deze happening nog niet gekend, maar ook dit jaar zal de nadruk van het feestje liggen op het gezellig samenzijn en zullen de ongewervelden niet ver weg zijn. Wie dit feestje niet wil missen kan in de 2de helft van december contact opnemen. Einde omstreeks 22u30.

Woensdag 10 januari 2007

■ **VWG: Vergadering van de Vogelwerkgroep in het Stedelijk Centrum te Heurne, o.l.v. Davy De Groote, tel. 0479/73.61.37.** Aanvang om 20u. Einde om 22u30. Het thema van de afsluitende kwis of diashow kan een week voor datum gevonden worden bij activiteiten op: <http://www.vwg-vlaamseardennenplus.be/>.

Zondag 14 januari 2007

■ **SL: Nieuwjaarswandeling te Zeveren (Deinze).** Gidsen: Xavier Coppens, tel. 0476/60.37.85, Karel De Waele, tel. 09/386.45.60 en Rik Desmet, tel.09/386.46.63. Samenkomst om 14u aan de kerk van Zeveren. We wandelen door de Zeverenbeekvallei. We bezoeken 2 deelgebieden: 'schave' en 'blekerij-moerputten'. Tijdens de wandelingen zullen we aandacht schenken aan de recente evoluties en aankopen in het gebied, maar ook aan waterzuivering, hooilandbeheer, samenwerking met landbouwers e.d. Nadien, rond 17u, is er een receptie voorzien in zaal Te

Lande te Zeveren. Meebrengen: laarzen of goed schoeisel, verrekijker.

Zaterdag 20 januari 2007

■ **RO: Beheerswerken in de Pyreneeën te Ronse.** Leiding: Philippe Moreaux, tel. 055/21.88.87. Samenkomst om 14u aan de kruising van de Waaienbergr en Bossenberg (volg N48 Ninovestraat richting Brakel, sla Schoonboeke in [= eerste straat rechts voorbij industriepark Klein Frankrijk], vervolgens eerste straat rechts [Maagdenstraat], tweede straat links [Bossenberg] en rij verder tot aan de kruising met de Waaienbergr).

Knotten van wilgen, snoeien van fruitbomen, verwijderen van oude flessen uit oud stort staat op het werklístje. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen, zaag, bijl, werkhandschoenen.

■ **SV: Diavoordracht over de natuur in Oman en de Verenigde Arabische Emiraten.** Zoals gewoonlijk bij Gerard Mornie mogen we ons verwachten aan prachtige landschappen, cultuur en uiteraard unieke vogelbeelden van de vogeltrek! Aanvang om 20u stipt in Zaal 'Amigo' (vroeger Stedelijk Centrum) bij de kerk te Heurne. Einde omstreeks 22u30. Inkom 2,50 euro (max. 5 euro per gezin). **Zie ook aparte aankondiging op blz. 32.**

Zondag 28 januari 2007

■ **VWG+ SV: Vogeltocht naar Schouwen-Duiveland.** Gidsen: Jacques Vanheeuverswyn, tel. 09/324.09.42 en Nico Geiregat, tel. 0473/93.32.33. Samenkomst om 7u aan de kerk van Eke. We maken de verplaatsing per wagen kostendelend (o.a. tunnel). We gaan op zoek naar de IJseend en vele overwinterende watervogels. Einde omstreeks 19u. Meebrengen: picknick, drank, laarzen, verrekijker, telescoop.

**KLAVERTJE 4
TRAGEWEGENACTIVITEITEN
KLUISBERGEN**

Zondag 22 oktober 2006

BEIAARDWANDELING

INWANDELING
voorstelling folder en officiële opening door
burgemeester Ph. Willequet en prof. U. Libbrecht
om 14 uur
afspraak Molen ten Hootond, Zandstraat 4

Trage wegen in het landschap (7 km), Filip Keirse
Cultuurhistorie in de Vlaamse Ardennen (7 km), Guido Tack
Planten langs de veldwegen (5 km), Karel De Waele
Natuur in de herfst (5 km), Norbert Desmet

KINDERGERICHTE ACTIVITEIT
heksentoeeren aan de Beiaardbeek
om 13u30
afspraak onder Den Peerenboom
t.h.v. Lamontstraat, 15

Spiderman, Bryan Goethals
Slakkenman, Ronny De Clercq
Heksen Alraune en Asperge

Trage wegen vzw

**Solid partners
flexible solutions**

**FORTIS
BANK**

**Naamloze vennootschap
Warandeborg 3
B 1000 Brussel
B.T.W. BE 403.199.702
H.R. Brussel nr. 76034**

Office Partners

méer dan complete kantoorinrichting

**gratis catalogoog
& info folder
professioneel advies op maat**

http://www.officepartners.be
e-mail: officepartners@skynet.be

Doornikstraat 8 - 9700 Oudenaarde
Tel: 055/30.41.13 - Fax: 055/30.91.13

Triodos @ Bank

*toonaangevend in
ethisch bankieren
helpt meerwaarden
ontwikkelen
in de samenleving*

afgevaardigde agent:

**Paul Pals
Nieuwpoort 4-9660 Brakel
Tel. 055/42.56.92**

TUINAANLEG EN -ONDERHOUD

alle snoeiwerken
ook verlagen van bomen

MICHAEL BEKAERT

Ganzendam 9 - 9890 Vurste
Tel: 0497/43.01.79

BOEKHANDEL

Nederstraat 42 - Hoogstraat 37
9700 Oudenaarde

Tel: 055/31.44.77
Fax: 055/30.03.45

**de speciaalzaak voor
verrekijkers, telescopen
sterrenkijkers**

Nederstraat 20
9700 Oudenaarde
055/31.18.01

grote keuze, alle merken
speciale condities voor
Natuurpunt-leden

uw kwaliteitsfoto's in 1 uur

Koen Snauwaert

SPECTOR

NIKON OLYMPUS

Stationsstraat 63 - 8790 Waregem
Tel: 056/60.52.16

**Boomkwekerij
DE BOCK LV**

Wij zijn specialisten in:

*Sierheesters, Rozen, Bamboes,
Vaste planten, Coniferen, Sierbomen,
Haagplanten, Fruitbomen.*

Pelikaanstraat 89
9700 Oudenaarde - Nederename

Tel: 055/30.24.80 (bedrijf)
Fax: 055/31.35.83

LE ROY RINASSUR BVBA

Warandestraat 17, 9810 Nazareth
Tel: 09/385.44.60 - 09/385.61.32
e-mail: leroy@rinassur.be

verzekeringsmakelaar nr. 13839

**ALLE BELEGGINGEN - LENINGEN
VERZEKERINGEN**

**TUINAANLEG
specialiteit
opritten en terrassen**

tuinarchitect

VAN COLENBERGHE ERIC

Pontstraat 72 - 9870 Zulte
Tel. / Fax: 056/60.40.21

**P.V.S.
electronic
developments
b.v.b.a.**

ELEKTRONICA
ontwerp - productie - repair

Voor alle inlichtingen: **055/49.60.12** of
info@pvsed.com

Neerstraat 28, 9636 Nederzwalm. BE 866.983.228

Latijn en Grieks

■ **Emiel De Jaeger**

Geur is een belangrijk element in de wereld van plant en dier, met name voor de voortplanting. Geurstoffen spelen een grote rol in de aantrekking van de geslachten bij de dieren, maar ook de planten gebruiken geuren om bestuivers te lokken.

Het Latijnse woord voor geur is ons allicht niet vreemd: odor (Fr.: odeur); er zijn een paar afleidingen: odorus, odoratus en odoratissimus (superlatief) (welriekend), inodorus (reukeloos) en een aantal samenstellingen met planten: alliiodorus, citriodorus, pyriodorus, rosaeodorus en odorifer.

Een ander woord is fragrans = geurend; daarvan ook een superlatief fragrantissimus en de samenstelling albofragrans.

In Meander 3/2006 vond u het eerste deel over geur, hierna volgt deel 2.

■ **odoratissimus** = superlatief van odoratus.

Gymnadenia odoratissima (orchidaceae): Welriekende muggenorchis - bloemen geuren intens naar vanille; Midden-Europa.

Pandanus odoratissimus (pandanaceae): bladeren voor dakbedekking, matten, hoeden en manden; bloemen voor parfum (kewda attar, India).

Pelargonium odoratissimum (geraniaceae): Citroengeranium - citroen- en appelgeur; bladeren en scheuten leveren olie voor parfum.

■ **alliiodora**: allium (look) + odorus.

Cordia alliiodora (ehretiaceae) - boom met goed timmerhout; tropisch Amerika.

■ **citriodorus**: citrus (citroenboom) + odorus.

Eucalyptus citriodora (myrtaceae): gomboom met citroengeur bij kneuzing van de bladeren; West-Australië.

Lippia citriodora L. (verbenaceae): Geurig ijzerhard, Citroenkruid - sterke citroengeur; bladeren voor thee.

Thymus X citriodorus (Th. pulegioides x Th. vulgaris) (lamiaceae): Citroen tijm - kruipend; blad ruit/lancet/

eivormig, citroengeur; bloemen bleeklila (lichtroze), schijnaren.

■ **inodorus** = reukeloos (L) < in = ontkennend + odorus

Matricaria inodora L. (Tripleurospermum inodorum Koch) (asteraceae): Reukeloze kamille - blad met draadvormige slippen; straalbloemen wit; omwindselbladen grotendeels vliezig en bleekbruin; bloemhoofdjesbodemp breed of even breed als hoog (plat of half bolvormig); zwak of bijna niet geurend.

Philadelphus inodorus grandiflorus (Philadelphus grandiflorus) - blad eirond of ovaal, wijd getande randen; bloemen groot, wit, (nagenoeg) niet geurend.

■ **pyriodorus**: pyrus (= pirus = perenboom) + odorus.

Inocybe pyriodora Kummer (cortinariaceae): Zoetgeurende vezelkop, Peren-vezelkop - hoed met bruin-okergele bult met bruine schubben, fijne aromatische geur van stoofpeertjes.

■ **rosaeodora**: rosae (= gen. enk. van rosa = roos) + odorus.

Aniba rosaeodora (lauraceae): boom; het hout levert rozenhoutolie.

■ **odorifer** = welriekend (L) < odor + -fer < ferre = dragen.

Sicana odorifera (cucurbitaceae): Cassabanana - eetbare vruchten; tropisch Amerika.

■ **fragrans** = geurend (L) = O.D. van fragrare.

Cheilanthes fragrans Schwarz: een varen, ruikt naar komijn.

Chimonanthus fragrans (calycanthaceae): Winterbloeiër, Meloenboompje, Winterheliotroop - bloemen welriekend (kruidig).

Cinnamosma fragrans (canellaceae): aromatisch hout; Madagascar.

Epidendrum fragrans (Encyclia fragrans, Hormidium fragrans) (orchidaceae): schijnknollen met één lancetvormig blad; bloemen geurig, crèmegeel, lip gebogen, bijna cirkelvormig, wit met paarse strepen.

Myristica fragrans Houtt. (myristicaceae): Nootmuskaat, Muskaatboom - zeer geurig; bevat

myristicine.

Nardosmia fragrans Cass. (*Petasites fragrans* Presl) (asteraceae): Winter-heliotroop - blad 10-20 cm, niervormig of breed hartvormig, onderaan met lange, zachte haren; bloemen witachtig of bleek lila, sterk geurend (vanille of heliotroop).

Solanum fragrans (*Cyphomandra betacea*) (solanaceae): Tamarillo, Boomtomaat - groot hartvormig blad; witte bloemen; eetbare (geel)rode of purperen vruchten, tomaatachtig (tamarillo).

Viburnum fragrans (caprifoliaceae): Geurende sneeuwbal - winterbloeier; blad eivormig, puntig, sterk getand; sterk geurende witte bloemen met een zweem van roze, in kegelvormige pluimen.

■ **fragrantissimus** = superlatief van fragrans.

Lonicera fragrantissima

(caprifoliaceae): Vroegbloeïende kamperfoelie, Wintergeurende kamperfoelie - winterbloeier, half-groenblijvend; roomkleurige bloemen, wasachtig, klokvormig, geurend.

■ **albifragrans**: albus = wit + fragrans.

Clitocybe albifragrans (tricholomataceae) trechterzwam.

Boembekemolen - Monumentenstrijd

■ **Dominiek Decleure**

Natuurpunt zwalm.vallei en VZW Boembeke deden zoals bekend mee aan de Monumentenstrijd. De molen is eigendom van Natuurpunt, maar het restauratieproject wordt getrokken door VZW

Boembeke. De restauratie van de Boembekemolen behelst het herstel van de molen naar een maalvaardige staat en een terugkeer naar de staat zoals in de jaren 1870-1880. Belangrijk hierbij is dat de inrichting van de waterloop de vrije vismigratie niet mag in de weg staan. Het project is echter meer dan de molen alleen. In de directe omgeving, binnen reservaat 'Middenloop Zwalm' is er bijzondere aandacht voor cultuurhistorische elementen (zowel natuur als cultuur): een boomgaard, een kapelletje, kleine landschapselementen enz. Meer info vindt u op de site <http://www.boembeke.be>.

Boembekemolen

Jan François

Bij het ter perse gaan is de eerste ronde van de Monumentenstrijd achter de rug. Helaas hebben we het net niet gehaald. Met VZW Boembeke en Natuurpunt zwalm.vallei hebben we er alles aan gedaan om efficiënt campagne te voeren. We zouden graag iedereen bedanken die voor ons gestemd heeft! We waren alleszins aangenaam verrast door de vele positieve reacties.

We vallen dus buiten de prijzen, maar u kunt natuurlijk nog altijd zelf het verschil maken door een van onze projecten te steunen. Storten kan voor natuurpunt project 3671: 'Boembekemolen' en project 6160: 'Middenloop Zwalm', op rek nr. 293-0212075-88 van Natuurpunt. Stortingen vanaf 30 euro geven recht op een fiscaal attest.

POLET ACCOUNTANCY BVBA

Boekhouding - Fiscaliteit - BTW

Eenmanszaken - Vennootschappen

Pascal Polet

Meiweg 30, 9870 Zulte

Tel: 056/61.53.27

Fax: 056/61.79.01

Gsm: 0476/44.90.91

Email: polet.accountancy@skynet.be

Dagboek van een groenling

of de verwondering van een beginnend
natuurlijkhebbber

Hugo Verschelden/IWG-Lampyris

Daar staat een man met baard en regenscherm. Hij klopt met een stok op de struiken en scharrelt tussen de blaadjes en takjes die van de struik in zijn regenscherm gevallen zijn. Ik sta er verwonderd bij en besef nu pas, na al die jaren dat ik onder de zon loop, dat alles vol beestjes zit. In je huis, een boom, iedere struik, op alles om je heen leven beestjes. Ze hebben het me wel ooit honderd keer verteld, maar ik zag en besepte het niet. Een nieuwe wonderde wereld gaat voor me open. En dat allemaal door die vriendelijke dame van de invertebratenwerkgroep die me voor een opendeurdag heeft uitgenodigd.

Noot: Ik had toen nog nooit van invertebraten gehoord en moet eerlijk bekennen dat ik tot dan niet echt van insecten hield. En er eigenlijk wat bang voor was (ben).

De Getijgerde lijmspuiters

Er zitten Getijgerde lijmspuiters in mijn huis! Ik krijg bij het horen van hun naam alleen al de kriebels en de bobbel op mijn lijf. Maar de man achter de tafel staat er rustig bij te glimlachen en toont zo'n beest in een plastic potje. Gelukkig valt het formaat wel mee en met de kalmerende uitleg van de 'spinnenman' (spiderman) gaan de rillingen vrij vlug over. Ook de manier waarop hij de andere spinnen als een snoepje uit de doosjes grist, brengen me in twijfel. Waarom ben ik bang voor spinnen?

Wat later in de ijskelder van het Liedtspark zit ik er zelf al midden in. Maar ze vastnemen, dat kan nog even wachten.

Noot: In twee uur tijd kan men mijn fobie wegnemen.

**Bezoek de website van
Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus
<http://vlaamseardennenplus.be>**

Namen!

Ik ben zo slecht in namen dat het geen naam heeft. Laat staan al die Latijnse namen. Het moeten toch allemaal zeer slimme mensen zijn die al die planten en beestjes zo uit het hoofd kunnen benoemen, denk ik terwijl ik met de plantenwerkgroep een vierkante kilometer te Roborst uitkam. Als het nu maar enkele namen waren, maar neen, mijn mond valt helemaal open als ik de vlotheid hoor waarmee de plantkundigen hun omvangrijke groene wereld vastleggen. Even wordt het me teveel en zakt de moed me in de laarzen.

hoe was die naam alweer?

Herman De Waele

Noot: Ik koop me alvast een boek en ga beslist nog mee tussen al dat groen.

Waar?

Waar ? Daar! Zie je ze niet? Daar verder op de Schelde! Neen, meer naar rechts! Met hun drieën vliegen ze laag over het water. Oeverlopers. Ja het zijn Oeverlopers. Je ziet het aan hun vlucht. Ik kijk mijn ogen uit, maar zie de vogels nog niet die de jongeman me wil tonen. Ja! Daar! roep ik zelf nu ook opgewonden. Ze landen op de oeverstenen en lopen daar schokkerig rond te pikken. 'Kijk maar eens door mijn kijker' zegt de man lachend.

Ik krijg vleugels van het enthousiasme van de vogelwerkgroep.

Noot: Ik moet echt nog leren kijken.

Nieuwe broedvogel voor Nederland: de Zeearend!

■ Niko Van Wassenhove

Op 22 mei maakte Staatsbosbeheer bekend dat de Zeearend broedde in Nederland. Het koppel heeft 1 jong grootgebracht in een nest in een onbegaanbaar moerasgebied in de Oostvaardersplassen. Dit gebied in Flevoland wordt beheerd door Staatsbosbeheer, de grootste beheerder van natuurgebieden in Nederland met 248.000 hectare. Het nest werd nog eens extra beschermd door een ruime zone aan te duiden die verboden te betreden was. Wie dit wel deed, riskeerde een boete van 2000 euro.

Er zat al een paar jaar een onvolwassen vrouwtje in de Oostvaardersplassen die in 2002 in Sleeswijk-Holstein geboren en gekleurd was. In de winter van 2004-05 kwam een mannetje haar vervoegen. De vogels blijven gans hun leven bij elkaar. Er werd gebroed in een stevige wilg.

Het is vrij uitzonderlijk dat het eerste nest een jong oplevert daar vogels pas na 5 à 6 jaar geslachtsrijp zijn. Dit koppel is dan ook het meest westelijke broedpaar op het Europese vasteland. Ook naar het zuiden wordt er uitgebreid. In 2006 broedden er in Beieren 3 koppels.

De Zeearend in Nederland

De Zeearend overwintert jaarlijks in Nederland. De topjaren zijn deze met harde winters: 1983/84 met 12 overwintersaars en 1995/96 met 11 vogels. De vogels werden gezien van oktober tot en met maart. Waarnemingen in de zomer waren uitzonderlijk. Het merendeel van de vogels wordt in het noordelijke Deltagebied, Oostvaardersplassen en Noord-Nederland (Friesland en Lauwersmeer) gezien. Ze blijven bijna steeds in hetzelfde gebied en het zijn omzeggens allemaal jonge vogels. Volwassen vogels zijn uitzonderlijk. Zeker als men er rekening mee houdt dat men al begint te broeden eind februari. De overwintersaars die men kon controleren kwamen uit Noorwegen, Finland en Noord-Duitsland. Met als argumenten dat er jaarlijks overwintersaars waren, voldoende aanwezig voedsel, grote en rustige

natuurgebieden en Zeearenden niet concurrerend zijn voor andere roofvogels is er een lange discussie geweest om de Zeearend in Nederland terug uit te zetten.

In 2000 werd beslist dit niet te doen en rustig af te wachten. Het aantal koppels was in Duitsland van 1990 tot 2001 bijna verdubbeld en het dichtst bijzijnde koppel broedde op 150 km van de Nederlandse grens. Met als resultaat dit jaar een broedgeval! Men verwacht dat de Zeearend zal blijven broeden in de Oostvaardersplassen en bij Staatsbosbeheer droomt men van maximum 4 à 5 koppels in de toekomst.

De Oostvaardersplassen

Dit gebied ligt in Flevoland en is een natuurgebied van 72 km². Het is een uitgestrekt moerasgebied met hoog opschietende wilgen. Er zijn kolonies van Aalscholver, Lepelaar en Grote zilverreiger. In 2003 werden 50 territoria van Roerdompen genoteerd en het is het beste gebied voor Dodaars met 220 koppels, Kleine zilverreiger en er broeden 400 paren Grauwe gans.

Het is in de winter een watervogelrijk gebied. Jaarlijks overwinteren er 2 tot 4 jonge Zeearenden. Op het menu staan vooral Meerkoeten, eenden en ganzen. Er leven ook heel wat grote zoogdieren in de Oostvaardersplassen: honderden herten, runderen en wilde paarden. Dit is een gegeven voor de overwintering van de Zeearenden. In de winter is het een aanvullende voedselbron: kadavers van herten en andere hoefdieren.

Andere roofvogels in de Oostvaardersplassen

Niet alleen de Zeearend broedt er, maar ook de Havik (3 paar), Bruine kiekendief (50-60 koppels), Blauwe kiekendief (5 koppels), Sperwer, Buizerd en Torenvalk. In de winter worden hier Smellekens, Slechtvalken en Ruigpootbuizerds gezien terwijl we in de zomer trekkende Visarenden, Boomvalken en Wespddieven te zien krijgen.

Zo zag ik zelf van op een uitkijkpunt op een tijdsspanne van een uur op 28 augustus, Buizerd, Torenvalk, Sperwer, Bruine kiekendief en Visarend.

Vriezeganzenhappening 17 december

Vriezeganzen, een natuurverschijnsel dat in Vlaanderen zijn weerga niet kent!

Het massaal neerstrijken van de vriezeganzen is uiteraard een bijzonder natuurspektakel. Wellicht heb je zelf al eens naar boven getuurd als zo'n indrukwekkende groep ganzen over je hoofd passeert. Of gingen je nekharen rechtstaan bij het overdovende gegak van zo'n bende vriezeganzen. Geen wonder dan ook, dat vriezeganzen reeds eeuwenlang de polderbewoners fascineren.

Vlieg er op 17 december eens op uit!

Wens ook jij (opnieuw) betoverd te worden door onze gasten uit het hoge woeste Noorden? Wil je hun verhaal kennen? Kom dan zeker af naar de

naar de vriezeganzen, uiteraard enkel bij veilig fietsweer (geen ijs of sneeuw)! Breng bij voorkeur je eigen verkeersveilige tweewieler mee. Wie een fiets wil huren neemt vóór 12 december contact met Rudy (zie onderaan dit bericht).

En tussen al deze uren zijn er nog **wandelingen** naar de ganzen in en rond de Damse reservaten: de stadswallen, de Romboutswerve, de Romboutswervedijk en de Pijpeweg. Keuze te over om je te laten betoveren door dit fantastische natuurspektakel. Waarom nog twijfelen?

Voor de **kinderen** zijn er werkblaadjes rond ganzen.

Alle activiteiten zijn gratis, maar er moet wel ter plaatse ingeschreven worden aan de welkomstbalie in de benedenzaal van het stadhuis. Daar vind je ook nog een stand met natuurboeken en een kleine bar met soep, taart, koffie enz. Er is gelegenheid om over

Rietganzen

Paul Vandembulcke

ganzenhappening op 17 december.

Vertrekpunt voor een beklijvende poldertocht is het pittoreske polderdorpje Damme, waar onze enthousiaste natuurgidsen je opwachten in het stadhuis. Ga met hen op stap, op basis van een heus spreidingsplan, ontdek de ganzententoonstelling en geniet na met een dampende kop koffie.

Om 9u30, 11u00, 13u30 en 15u30 vertrekt er een pajero **toeristentreintje** van op het marktplein in Damme. De wagens zijn volledig gesloten (met verwarming!) doch bieden via hun grote ramen een fantastisch zicht op de polder en haar unieke gasten. Via luidsprekers dompelen we je onder in hun verhaal.

Om 10u30 en 14u00 is er ook een **fietstocht** waarbij we op de smalle(re) polderbaantjes op zoek gaan

de middag zijn picknick te gebruiken. Het Natuurpunt promotieteam is eveneens aanwezig.

Zorg voor aangepaste kledij en schoeisel volgens het gekozen programmaonderdeel en de weersgesteldheid. Verrekijker en/of telescoop komt zeker van pas. Met medewerking van Natuurpunt Brugge, Stad Damme.

Alle verdere inlichtingen bij Rudy Deplae Natuurpunt Damme 050/37.50.73 of 0476/88.71.33 (liefst na 16.30 u) of rudy.deplae@skynet.be of bij Bart Slabbinck 0473/47.23.74.

Ook Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* neemt deel aan de ganzenkijkdag onder leiding van Philippe Moreaux. Raadpleeg daarvoor de kalender.

Jacht

Norbert Desmet

Het jachtseizoen staat voor de deur en naargelang de jaren vorderen, waait er ook hier wat nieuwe wind. Niet dat we plots beste maatjes worden: jagers en natuurbeschermers zullen op veel plaatsen mekaar in 't haar blijven zitten, maar er beweegt wat. Meer en meer groepen stellen zich in WBE - wildbeheereenheden - positief op t.o.v. natuurbehoud. Nieuwe inzichten ten dele, en voordeel voor de jagers aan de andere kant: de landbouwwoestijn heeft ook voor hen minder en minder te bieden tenzij massa's Houtduiven en 'ergerlijke kraaien'... Men gaat voorzichtig helpen. In het beste geval door met landbouwers af te spreken om randen te laten liggen, soms ook door gronden te

Jacht

Gilbert De Ghesquière

verwerven (en nog te dikwijls helemaal vol te planten), soms door gewoon voederbakjes te hangen voor Fazanten en Patrijzen. Jagers hebben ook rekening te houden met een veranderende publieke opinie en een degelijke wetgeving. Beide zijn voor nuances vatbaar: wandelaars verdragen steeds minder het geweervuur op hun tochten en op vrije weekends. Ieder jaar zijn er botsingen. Ook bewoners van de buiten hebben zich kritischer opgesteld, geen hagel op mijn dak en weg van mijn tuin! De wetgeving was de laatste jaren strakker maar is nu onder politieke druk weer lakser aan het worden. Vossen zijn weer de vijand geworden, niet alleen voor de politiciers maar ook voor jagers en pluimveehouders, die hun stem laten horen in

kranten en bij verkiesbare burgemeesters. Maar de wet is er nog steeds en als we in verstandhouding willen verder leven dan is dat ook een eerste vereiste: dat minstens dat gerespecteerd wordt. Wat te denken van volgend rapport. P. Tavernier van de vogelkliniek van de Faculteit Diergeneeskunde (UG) verzamelde gegevens over vergiftigingsgevallen sinds begin 2003. In het totaal ging het over 242 binnengebrachte dieren en 60 lokazen. Door de recente publiciteit (voorjaar 2006!) en de meldpunten bij de overheid is het aantal gemelde dieren het laatste jaar sterk toegenomen. Bij de helft van de inzendingen bleek er inderdaad sprake van moedwillige vergiftiging. De Buizerd is het grootste slachtoffer (als aaseter uiteraard) maar er zijn ook 'bijvangst' van Blauwe kiekendief, Rode wouw en de drie uilensoorten. De meest gebruikte gifstof is carbofuran, in verschillende vormen vrij verkrijgbaar in de tuinhandel. Meer info desgewenst: jos.gysels@natuurpunt.be.

We raden ook aan dergelijke vondsten steeds te melden. Het voorjaar is de meest kritische periode omdat dan de 'meeëters' van de jagers, zijnde de Vossen, en zoals blijkt per vergissing ook andere, worden geëlimineerd. Eerlijkheidshalve moeten wij ook toegeven dat niet alles in de schoenen van de correcte jagerij mag worden geschoven. Maar er zijn nog steeds cowboys onder de jagers actief alsof er geen wet bestaat en plaatselijk in Vlaanderen zijn er nog fazantenkermisjes op zondag! Ook dit is te melden al is het maar om het Agentschap voor Natuur en Bos onder druk te zetten om er iets aan te doen.

Ook de weidelijke jagerij is hier vragende partij en ziet niets liever dan dat deze 'kiekenschieterijen' definitief ophouden.

Anderzijds, en daar roert wat in de andere zin, is er de positieve samenwerking in het akkervogelproject waar jagers, landbouwers en natuurbeschermers vreedzaam rond de tafel zitten op weg naar betere biotopen, waar de natuur wellicht beter van wordt. Hoe raar het ook mag klinken maar eigenlijk lopen onze doelstellingen tot op een zekere hoogte gelijk: waar veel Patrijzen kunnen wonen zijn meestal nog Veldleeuweriken te zien, en in rijke bossen met veel ondergroei gedijen naast de Fazanten ook de Vossen en de uilen en de roofvogels... vreedzaam samenlevend.

Paddenstoelen schieten uit de grond

Door de uitzonderlijke hoeveelheid regen in augustus schoten op veel plaatsen al vroeg paddenstoelen uit de grond. In weilanden en in gazons zag je (zie je) in grote kringen de Weidekringszwam, maar ook de Afgeplatte stuifzwam en het Oranjegeel trechtertje (een kleine paddenstoel). Bij eik, Beuk, linde of berk was er al zeer vroeg een grote kans dat je een boleet, amaniet, russula of Gele aardappelbovist aantrof. Dit zijn symbionten die een relatie aangaan met bomen, waarbij beiden voordeel hebben. De fel geelgekleurde Zwavelzwam, een parasiet die vooral op eik groeit, is ook een opvallende verschijning in deze tijd van het jaar. Hier en daar kon je zelfs al een Grote stinkzwam ruiken en zien.

Wie paddenstoelen wil zien moest dit jaar al vroeg op pad gaan. In augustus – september rotten en verdwijnen de paddenstoelen door de warmte veel sneller dan in de herfst. Het is niet zo abnormaal dat er paddenstoelen in augustus verschijnen, in feite kan je het hele jaar door paddenstoelen zien. Maar de hoeveelheid en de diversiteit zijn, voor deze maand, uitzonderlijk. Normaal zie je die pas in oktober. Uiteraard zullen we in het najaar nog veel meer paddenstoelen te zien krijgen, tenminste als het voldoende regent.

Mensen die meer willen weten over de wereld van de paddenstoelen kunnen een brochure aankopen met 60 gemakkelijk herkenbare soorten. Voor slechts 3 euro is die te verkrijgen in de Natuurpunt winkel (www.natuurpunt.be/winkel). Met die brochure kan je bovendien meewerken aan het project van Natuurpunt Studie, dat als doel heeft meer te weten te komen over de verspreiding van bepaalde soorten.

Hoe doe je mee?

Wanneer je op excursie gaat, noteer je alle soorten die je kent (dus zeker de 60 soorten) op een streeplijst. Gebruik per excursie en per kilometerhok (1km x 1km) 1 streeplijst. De gevonden soorten worden aangeduid door een kruisje in het eerste vakje naast de naam te plaatsen. De streeplijst stuur je ingevuld

terug naar Roosmarijn Steeman, verantwoordelijke voor het project.

Volgende informatie is nodig om de gegevens op een bruikbare manier in onze databank te steken:

- 1. Naam
- 2. Datum
- 3. Biotoopomschrijving (vb.: Elzenbroek, schraal grasland met Brem, wegberm met Margriet, oud Beukenbos op helling, ...)
- 4. Vul de IFBL-code van het kilometerhok in. Ken je de code niet, noteer dan zo volledig mogelijk het adres (naam, straat, gemeente) of vraag een kaartje aan met de uurhokken in jouw regio bij roosmarijn.steeman@natuurpunt.be.
- 5. Bij onzekerheid plaats je geen kruisje, maar

Vliegenzwam

Philip Vergeylen

maak je een precieze beschrijving van de vondst (kleur, afmetingen, smaak, geur, melksap, taaie of breekbare steel, plaatjes, sporenpoeder) en een foto of eventueel een tekening.

•6. Noteer bij elke waarneming de waardplant (dichtstbijzijnde bomen bij symbionten, het substraat bij saprophyten en parasieten) in het eerste vakje. Bij saprophyten (bladstrooisel, takken, stobben, stronk, bodem) en parasieten (voet van de boom, boomholte, wonde, boven in boom) noteer je ook het deel van de waardplant of het substraat.

•7. Noteer het aantal exemplaren in het derde vakje. Indien meer dan 20 exemplaren, dan schrijf je >20, naar schatting meer dan 100, dan schrijf je >100.

Voor meer info en het downloaden van de streeplijst

en het kaartje met de uurhokken kan je terecht op de website www.natuurpunt.be (onder fauna en flora - paddenstoelen).

Voor nog meer informatie kan je ook terecht bij Roosmarijn Steeman, 015-29 72 22, Roosmarijn.steeman@natuurpunt.be

Zomerreis 2007

■ Michel Vander Vennet

Na de fantastische ervaringen aan de westelijke rand van Europa, met de schitterende zeevogelkolonies van de Farne Eilanden en Bass Rock en de ongelooflijke landschappen van de Schotse Highlands en Skye, willen we het volgende zomer in het uiterste oosten gaan zoeken.

Hou van 7 tot 17 juli je agenda vrij, want tijdens die periode bezoeken wij de natuurschatkamer van Roemenië. Tijdens deze zomerreis staan volgende locaties op het programma:

- 2 dagen in de bergen van de Karpaten
- 4 dagen in de Donaudelta
- 3 dagen in de Dobrogea: een steppegebied in de buurt van de delta.
- en er zijn (uiteraard) 2 dagen nodig voor de verplaatsing België – Roemenië.

Wat mag je verwachten?

Voor de vogelaars is het lijstje beslist indrukwekkend: Geoorde fuut en Roodhalsfuut, Dwergaalscholver, Roze en Kroeskoppelikaan, alle reigersoorten, Zwarte ooievaar, Lepelaar en Zwarte ibis, alle Europese eendensoorten, Zearend, Roodpootvalk, Sakervalk, zo goed als alle sterns, Bijeneter, Scharrelaar en uiteraard zijn ook de rietvogels van de partij.

Maar ook de plantenliefhebbers zullen beslist aan hun trekken komen, zij het dan vooral in de Karpaten en de Dobrogea. Met meer dan 1900 soorten op 16.000 km² bevat deze streek alleen al meer dan de helft van alle Roemeense plantensoorten! Deze reis wordt georganiseerd in samenwerking met

IBIS, een Roemeens agentschap, gespecialiseerd in dit soort natuurreizen.

Praktisch:

- Heen- en terugreis gebeuren met het vliegtuig.
- We verblijven in een driesterren hotel (4 x 4 m, eigen badkamer/toilet) en het botel (hotelboot) heeft 4 sterren (10 kamers met twee bedden). Elke kamer heeft badkamer + toilet en airconditioning.
- Prijs: 829 euro per persoon.

Hierin is inbegrepen:

- transport in Roemenië,
- 3 maaltijden per dag,
- Roemeense gids ter plaatse.

In deze prijs is het vliegtuig nog niet inbegrepen. Een voorzichtige raming brengt ons in de buurt van de 300 euro. Wij houden in elk geval de vliegtuigprijzen in de gaten en we zullen proberen te boeken tegen een zo gunstig mogelijk tarief.

Aangezien het boothotel slechts 20 slaapplaatsen heeft; kunnen er nog 18 personen mee. En dat is echt het absolute maximum. Om toch zo veel mogelijk mensen de gelegenheid te geven om mee te gaan naar deze schitterende bestemming, bieden wij om die reden ook geen éénpersoonkamers aan.

Om iedereen gelijke startkansen te geven voor de inschrijvingen, gaan we uitzonderlijk als volgt te werk:

- **Inschrijven kan enkel telefonisch vanaf 28 oktober 2006 (vanaf 8 uur 's morgens) op het nummer 055/31.75.37.**
- Daarna wordt er schriftelijk bevestigd.
- Je bent definitief ingeschreven na storting van het voorschot van 500 euro op rekening 979-6295122-21 van:

Michel Vander Vennet, Heurnestraat 260, 9700 Oudenaarde, met vermelding: voorschot Roemenië.

Nieuwsgierig? Neem eens een kijkje op de website van Ibis: www.ibis-tours.ro. Wedden dat je begint te watertanden?

18 november - Dag van de Natuur - zwalm.vallei

■ **Dominiek Decleyre**

Dit jaar trekken we voor de 'Dag van de Natuur' naar een van onze kleinere reservaten: de Munkbosbeekvallei (4,5 ha in beheer en in eigendom). Dit reservaat kent de laatste jaren een nieuwe dynamiek onder het conservatorschap van Laurent Flostroy. Zo is er een werkgroep opgericht van lokale enthousiastelingen die erin slagen om een pak van het praktisch werk uit te voeren.

Dit natuurgebied bestaat uit 4 percelen: de meest waardevolle percelen zijn momenteel een nat hooiland (met ondermeer Tweerijige zegge!) waarvan een stuk voor bosrandontwikkeling is bestemd en een hakhoutbosje van iets meer dan een hectare groot. De Munkbosbeekvallei werd vorige winter gekozen als locatie voor de beheerdersexkursie van Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*. De voornaamste bevinding van de specialisten was dat het hakhoutbosje dringend moet worden onderhouden.

De huidige situatie bestaat uit overjarig hakhout van voornamelijk Gewone es, dat reeds vijftienvintig jaar niet meer is gekapt. Daartussen heeft de vorige eigenaar populieren geplant die inmiddels de essen hebben overweld. Onder het lichtgebrek bleek de vitaliteit van de hakhoutstoven ernstig achteruit te gaan. Daarom zijn een paar jaar geleden de meeste populieren geringd. Dit was een noodoplossing omdat het toen niet mogelijk was om het immense hakhoutbeheer uit te voeren. De gevolgen van deze actie zijn enerzijds dat de essen het inderdaad weer wat beter doen, maar anderzijds ook dat de geringde populieren beginnen te vallen. Dit leidt hier en daar tot gevaarlijke situaties wanneer ze in de hakhoutstruiken blijven hangen.

De dode populieren ter plaatse laten liggen is geen goede oplossing. Door de snelle vertering zou een te grote aanrijking van de bosbodem plaatsvinden. Het gevolg -verruiging- is in dit rijke voorjaarsbosje

zeker niet gewenst. Binnen een traditioneel hakhoutbeheer worden integendeel zeer rigoureuze alle takken opgekuist. De hakhoutstoven op hun beurt dreigen te oud te worden om nog met succes te worden afgezet. Daarom is gekozen voor een grootschalige kap van zowel populieren als hakhout.

Het vellen is vrij gevaarlijk en zal voor de 'Dag van de Natuur' worden uitgevoerd. Dit gebeurt in samenwerking met de VZW 'Bomen Beter Beheren' die het vellen van de bomen in cursusverband zal uitvoeren. Een belangrijk deel van het vellen zal eveneens gebeuren door de werkploegen van het RLVA. Het perceel zal in de komende jaren een regulier hakhoutbeheer (of middelhoutbeheer) krijgen met een omlooptijd van ongeveer negen jaar. Het bos zal daartoe in negen hawen worden verdeeld. Het is de bedoeling dat de vrijwilligersploeg van de Munkbosbeekvallei op die manier het regulier beheer in de toekomst zal kunnen uitvoeren.

Op de Dag van de Natuur zal met de hulp van voornamelijk jongeren het hakhout en het kroonhout van de populieren uit het bos worden gedragen en in containers worden gestapeld. Voor dit immense werk (we denken aan tien containers) hopen we opnieuw op de talrijke opkomst van JNM-ers en scouts uit onze afdeling. Het hout wordt verkocht aan een brandhouthandelaar. De eventuele opbrengst (na kosten) zal besteed worden aan de uitbouw van het reservaat en de werking van de vrijwilligersgroep.

Milieufront Omer Wattez zorgt 's middags voor warme soep. 's Avonds sluiten we af rond een gezellig kampvuur. Meer informatie op de kalender en de website van zwalm.vallei.

Bezoek <http://users.skynet.be/wielewaal>, de site die u bijna dagelijks informatie geeft over natuurbeleving en observaties van vogels, planten en insecten in onze regio en andere plaatsen in binnen- en buitenland

Vogelwaarnemingen juni tot augustus 2006

Jurgen Dewolf

In vergelijking met de lente en de herfst wordt de zomerperiode door veel vogelaars nogal stiefmoederlijk behandeld. De verrekijkers worden in verre vakantieoordn bovengehaald, voor het bekijken van kleurrijke insecten gebruikt of zelfs als decoratie op een zonnig terrastafeltje gelegd. Nochtans werden ook in deze periode enkele waarnemers beloond met heel wat mooie waarnemingen.

Futen tot eenden

Bruine kiekendief

Gerard Mornie

Op 28/8 dobberde een jonge **Geoorde fuut** op de Callemoeie te Nazareth (NVW). Op 18/8 werd een roepende **Kwak** naar ZW gezien te Eke (FGH). Ook **Purperreigers** moeten bij ons passeren op weg naar hun zuidelijke overwinteringsgebieden. Op 23/8 vloog er één over de Scheldevallei te Oudenaarde (NGE) en op 28/8 pleisterde kortstondig een juveniel in het riet op de Weiput te Zingem (DVDP), voor onze streek een toch wel erg plezante waarneming. Op 22/6 pleisterde een **Ooievaar** langs de Leie te Deinze (AVR). Op 29/6 werden 4 ex. gezien te Erwetegem. Op 27/8 trokken er 4 ex. ZW over Eine (NGE). Nog heel andere koek is de groep van maar liefst 8 **Zwarte ooievaars** die op 16/8 thermiekend westwaarts over Lozer vlogen (RDS). Halverwege

juli werden minstens 4 geslaagde broedgevallen van **Krakeend** vastgesteld op de Weiput in Zingem. Hiermee lijkt de soort zich als broedvogel echt te vestigen in onze streek (DDG). Begin juli werd op de Schelde te Ruien een crèche van **Bergeend** gezien met kuikens van minstens 2 verschillende koppels (TLI). Mogelijk vonden de broedgevallen wel net buiten de regio plaats aan de overkant van de Schelde. Op 27/8 kon een mannetje **Krooneend** in eclipskleed worden gefotografeerd op de Weiput in Zingem (BHE). **Kuifeenden** kwamen met 3 koppels tot broeden aan de Weiput te Zingem (BHE, DDG) en verder waren er ook broedgevallen op het waterspaarbekken te Nokere en op de Callemoeie te Nazareth (DPA). Ook van **Tafeleend** kon begin juli een vrouwtje met 2 pulli worden gezien op de Weiput (DDG). De langdurige aanwezigheid van een koppeltje in het voorjaar en de waarneming van juveniele ex. tijdens de zomer kunnen ook op een broedgeval van **Zomertaling** wijzen (BHE). In elk geval was de Weiput dit jaar 'the place to be' voor eenden die voor nageslacht wilden zorgen.

Roofvogels

De aanwezigheid van een koppel **Bruine kiekendief** in het bedreigde rietveld aan de centrale te Ruien wijst op een broedgeval (TLI). Ook net buiten de regio kwam de soort tot broeden in Escanaffles (MDE) maar beide broedsels mislukten. Wel heel leuk was het tweede kalenderjaar vrouwtje **Grauwe kiekendief** dat van 15/6 tot 17/6 zich liet bekijken en bovendien fotograferen op Zijldegemkouter te Kruishoutem (GCO, BHE, GGR e.a.). Op 16/6 vloog een **Rode wouw** over de Scheldemeersen in Petegem (DPA). Een vroeg **Smelleken** werd pleisterend gezien in de Rooigembeekvallei te Mullem op 22/8 (DGE). Op 20/6 verorberde een **Visarend** zittend op een telefoonpaal een vis aan het kasteelpark te Nokere (DPA). De **Wespendief** werd gemeld in de boszone Kluisbos-Hootond (NDS) en baltsend te Lozer (JDS).

Rallen tot stern

Opmerkelijk was dat een **Kwartel** in een tuin tot broeden kwam te Mater (RHU, med. GTA). Voor de

Akkervogels

Norbert Desmet

Het project 'akkervogels' is ondertussen op kruissnelheid gekomen. Misschien hadden sommigen verwacht dat alles vlugger zou gaan maar er zijn veel deelnemende partijen wat het project boeiend, maar tegelijk ook trager maakt

Akkervogelperceel

Dominiek Decleyre

rest werd de soort ook opgemerkt te Etikhove (JCO), te Nokere (LKI), te Bevere (PDR) en Kruishoutem (PVDB, GGR, DDG). Over de Callemoeie te Nazareth vloog op 24/7 een **Wulp** (DPA). **Regenwulp** werd op najaarstrek vastgesteld te Volkegem op 25/7 (NGE, PVDB, GGR) en een groepje van 11 ex. trok op 20/8 over Wannegem-Lede (GCO). Op 4/6 zat een **Tureluur** op de Grootmeers in Zingem (EVDA). Twee **Visdieven** hingen boven de Ohiovijver te Nederename op 15/7 (JVDP). Op 5/6 vlogen nog 5 **Zwarte sterns** boven de Callemoeie te Nazareth (BDE). Op 9/8 werd op dezelfde plas de eerste pleisterende najaarstrekker genoteerd (DPA) en op 28/8 vlogen hier 5 ex. (NVW, NGE).

Duiven tot Kruisbekken

Een **Hop** werd opgemerkt op 25/8 te Machelen (BVH). Altijd genieten is een waarneming van **Draaihals**: op 27/8 was het prijs te Eke, Ruigte (NVW). Deze bizarre spechtensoort trekt naar zuidelijker oorden en al wordt onze regio wel ieder jaar aangedaan, veldwaarnemingen zijn bij ons zeldzaam. Waarnemingen van **Kleine bonte specht** waren weer schaars met enkel meldingen uit St.-Blasius-Boekel op 2/7 (DVDP) en te Heurne op 13/7 (LME). Op 26/8 werd al een overtrekkende **Boompieper** gehoord te Volkegem (NGE). Zangposten van **Sprinkhaanzanger** werden genoteerd aan de Snippenwei te Eine, op het Dal te Heurne, in de Langemeersen te Petegem en aan de centrale in Ruien (WAE, PVDB, DDG, NGE, NDS). Zingende **Cetti's zangers** doken op op de Bolveerput te Semmerzake (LTE) en aan de Measureput in Zingem (JME). Ook in het rietveld van Ruien werd de soort nog gehoord op 1/9 (TLI). Broedgevallen zijn vrij waarschijnlijk maar bij deze verborgen levende soort moeilijk vast te stellen. Op 8/6 werd een zangpost van **Orpheusspotvogel** gevonden in de Reytmeersen te Welden (DDG, DVDP). Een goede vondst, al wordt de soort wellicht geregeld over het hoofd gezien in onze regio. Fenologisch opmerkelijk ten slotte is de ringvangst van een juveniele **Sijs** te Zulte op 1/7 (DPA).

Dank aan alle waarnemers.

in de besluitvorming; de provincie, de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen (RLVA) met een erg bedrijvige Paul Haustraete als coördinator, jagers in diverse Wildbeheereenheden (WBE), landbouwers en de Vogelwerkgroep van Natuurpunt zijn de deelnemende actoren. Ondertussen zijn er 22 projecten weerhouden, mooi verdeeld over de aangeboden mogelijkheden, gaande van braaklegging tot graanranden. Voor de projecten die gesubsidieerd worden, zijn er monitoren aangeduid (deels NP, deels WBE) om het effect van de maatregelen op de vogelbevolking en de evolutie 'te velde' in de gaten te houden. Voor alle belangstellenden was er een startvergadering op 12 oktober met toelichting over de akkervogels door de specialist ter zake O. Dochy en bijgestaan door Dominiek Decleyre voor toelichting bij de maatregelen. Weer anderen zorgden voor een CD-rom waarop alle gegevens rond de akkervogels en het monitoren ervan gebundeld zijn om aan alle medewerkers ter beschikking te stellen. In de aanloop

zijn we ook steeds meer benieuwd geworden: hoe is de toestand van de akkervogels nu; was er deze zomer herstel of gingen onze gorzen en leeuweriken verder neerwaarts? Hoe zullen de soorten reageren op de maatregelen, gaan Houtduiven daar niet teveel van profiteren?

Ook Natuurpunt-leden kunnen meewerken door deze winter en volgend voorjaar akkers in hun omgeving in de gaten te houden waar door toeval of bewust, gunstige situaties geschapen werden voor akkervogels (onkruidvelden, stoppelvelden, graanranden...). Ook zijn we vragende partij naar de aantallen leeuweriken en soms naar plaatselijk opduikende wintergroepen. Zo meldde men ons verleden winter, helaas te laat om alles op te volgen, een concentratie van 20 Geelgorzen in Schorisse bij een paardenstal op de mesthoop... In november gaan we ook 'te velde' en uiteraard wordt dit vervolgd. Gegevens kan je doorgeven op de vogelsite en info kan je vinden op www.rlva.be.

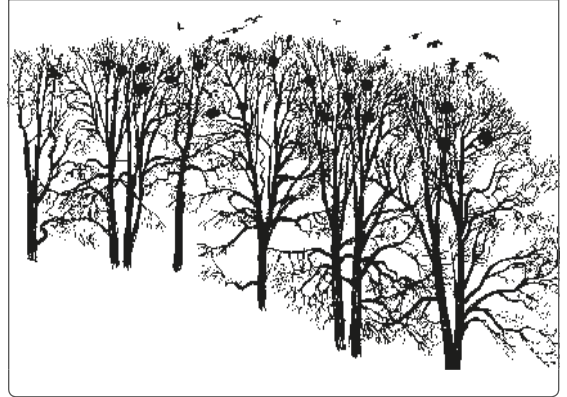
Zaterdag 18 november: Dag van de Natuur

Op de 'dag van de natuur' zullen JNM-afdeling Leievallei en MOW (Milieufrent Omer Wattez) samen met Natuurpunt-Schelde-Leie de handen uit de mouwen steken **te Deinze**. Er zal namelijk een privébos van meer dan 1000 zomereikjes aangeplant worden. De rand van het bos zal gerealiseerd worden met kleinere boompjes en struiken, zodat een waardevolle bosrand gecreëerd wordt. Alle hulp is dus welkom!

Begin dit jaar bekwam de eigenaar van het perceel de toestemming om het perceel te bebossen. Hiervoor moest de eigenaar eerst in beroep gaan, daar het stadsbestuur van Deinze geen bebossing op het perceel toeliet. Het stadsbestuur weigert immers nog steeds de toestemming te verlenen aan particulieren die als landbouw ingekleurde percelen willen bebossen. Wij hopen alvast dat aan deze tendens een einde komt.

Na afloop van de boomplantactie worden er voor

alle vrijwilligers een hapje en een drankje voorzien. Hiermee hopen we alle mensen uit Deinze en omgeving, die begaan zijn met de natuur en het milieu, samen te brengen in een gezellige sfeer.

Afspraakplaats: weide gelegen te Astene (Deinze), voor fietsers en voetgangers te bereiken langs het boerenweggetje dat start aan de Beekstraat nr. 15. Automobilisten kunnen hun auto parkeren bij de eigenaar van de weide (Beekstraat nr. 33, oprit naast ingang 'De Wassende Maan')

Afspraakuur: om 13u30 start de boomplantactie en omstreeks 17u volgt de receptie.

Verantwoordelijke: Dries Hubrechts (09/386.56.06, dries_hubrechts@yahoo.com).

Slechte of goede zomer???

Norbert Desmet

We zullen ons nog lang de uitzonderlijke opeenvolging van twee extreme vakantie maanden herinneren, terwijl het voorjaar met een slechte meimaand ook al niet echt goed was. Ligt daar de oorzaak van een heel slecht broedseizoen bij uilen en roofvogels? Naargelang de zomer vorderde bleek inderdaad dat er heel weinig geslaagde broedsels waren van Kerkuil, Ransuil en Bosuil en ook de Steenuil krijgt het hier en daar erg lastig. Plaatselijk spreekt men van een drastisch teruglopen van de stand van de Steenuil in zijn vroegere topgebieden. Te volgen? Bij de grotere broers bleven de nestkasten leeg (Bosuil en

Kerkuil) of waren er late of kleine nesten. Jonge Ransuilen werden alleen in de omgeving van Huise-Lozer tot Wannegem gehoord, elders waren er wel wat losse waarnemingen in juli maar verder niets meldenswaardig. Ook de dagroofvogels met de Buizerd op kop deden het in veel geschikte gebieden minder goed wat kan wijzen op een grote voedselschaarste (muizen), nog verergerd door het koude weer in mei (sterfte van de jongen door koude en honger). De Slechtvalken in Ruien hadden geen jongen, en ook bij de Bruine kiekendief was het op twee nestplaatsen niets. Hier en daar was Boomvalk en Wespindief present, maar blijkbaar waren ook de Torenavalken niet in goeden doen: Daniël Packet noteerde ook hier minder en kleinere nesten. Wat betreft de kleine zangvogels zijn er momenteel nog te weinig gegevens omtrent het al dan niet geslaagd zijn van het broedseizoen. Ringers noteren alvast heel wat minder herfstvangsten (bv. Kleine karekiet). Alle gegevens zijn nog niet binnen en misschien hebben jullie aanvullende waarnemingen? Geef ze dan door op de site van onze vogelwerkgroep www.vwg-vlaamseardennenplus.be. We zijn ook benieuwd naar de komende winter ...

Instandhoudingsdoelstellingen EU-Habitatrichtlijngebied Vlaamse Ardennen

■ Xavier Coppens

Het Agentschap voor Natuur en Bos is bezig met de opmaak van de instandhoudingsdoelstellingen voor de **Speciale Beschermingszone (SBZ)** met betrekking tot de bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen. De SBZ is 5.548 ha groot en werd enkele jaren geleden onder de vorm van 36 deelgebieden afgebakend. Deze SBZ maakt deel uit van het Natura 2000-netwerk en is een uitvoering van de Europese habitatrichtlijn. Verschillende habitattypes (o.a. Essenbronbos en Eiken-Beukenbos met Wilde hyacint) en habitatsoorten (o.a. Beekprik, Ingekorven vleermuis) werden door de lidstaat België voor instandhouding aangemeld

aan de Europese Commissie.

Om het document 'Instandhoudingsdoelstellingen' te illustreren, is het Agentschap **op zoek naar oude prentkaarten** met landschappen van of in de kenmerkende bossen van onze streek (Muziekberg, Kluisbos, Brakelbos,...). Heel vaak zijn daarop vegetaties, beheervormen, structuren en soms zelfs ook plantensoorten herkenbaar. Heeft u dergelijke prentkaarten in uw bezit en mogen die ingescand worden (of doet u dat liever zelf) zodat ze digitaal beschikbaar zijn voor het Vlaamse gewest, aarzel dan niet om contact op te nemen met Xavier Coppens op het e-mailadres: xavier.coppens@lne.vlaanderen.be of op gsm 0476/60.37.85. Elke bijdrage brengt ons telkens wat dichterbij de visuele reconstructie van enkele historische referenties. Die reconstructie is belangrijk om vandaag de maatregelen (beheer) voor de instandhouding te formuleren. Met gewaardeerde dank voor elke bijdrage.

Bezoek aan de Schelde en de Sigma werken

Deze herfst gaat Natuurpunt zwalm.vallei buiten de grenzen kijken naar een groot Vlaams natuurontwikkelingsproject. Ter compensatie voor de uitdieping van de Schelde zijn een aantal zeer ingrijpende werken gepland. Deze hebben als bedoeling de stroom terug ruimte te geven en plaats te maken voor natuurontwikkeling. De schaal van het project is groot, het gaat over honderden hectaren.

De Middenschelde wordt gekenmerkt door een getijdenwerking die zich voortzet tot pakweg Gent. Stroomopwaarts vanaf Antwerpen is het water echter zoet. Dit betekent dat natuurontwikkeling zich kan richten op een van de meest bedreigde biotopen in Europa: het zoetwatertetijdegebied. Op termijn wordt gedacht aan uitgebreide zoetwaterslikken en -schorren, vloedbossen, rietkragen etc.

Op 15 oktober hebben we de kans om onder leiding van een 'insider' de natuurontwikkelingsprojecten langs de Schelde te bezoeken. Er zal bijzondere aandacht zijn voor zoetwaterslikken en -schorren: het biotoop, de vogels en de technische

verwezenlijkingen.

Gids: Lieven Nachtergaele, tel. 09/226.29.89.
Afspraak om 14u op de markt te Zottegem (verder
via carpooling). Einde omstreeks 19u. Meebrengen:
laarzen, verrekijker, vogelgidsen. zie ook kalender

Plantencursus, deel 2

Na het succes van de plantencursus voor beginners (dertig deelnemers), organiseert afdeling zwalmvallei in 2007 opnieuw een plantencursus. In deze tweede reeks worden de families van de Compositen en de Schermbloemen verder belicht. De cursus

is ideaal als opvolging voor cursisten van de eerste reeks. Ook voor wie reeds een beetje basiskennis bezit kan deze cursus een welkome aanvulling zijn.

Deze reeks is vooral praktijkgericht, er is een inleidende les waarna in 5 buitensessies op zoek gegaan wordt naar vertegenwoordigers van beide plantenfamilies. De lesgever is opnieuw Hans Vermeulen.

De bijdrage voor deze lessenreeks bedraagt 25 euro voor leden en 35 euro voor niet leden. Overschrijven kan op rek. nr. 920-1016321-35 (pa Bart Magherman). Zie ook de kalender voor de data.

Zaterdag 20 januari 2007 in zaal Amigo, Heurnestraat te Heurne: Oman, een reisverslag met dia's door Gerard Mornie

Muscat

Een reisverslag van 3 weken Oman, een prachtig land, gelegen in het oostelijke deel van het Arabische schiereiland. We verbleven eerst een week in het noorden rond de hoofdstad Muscat, met bezoek

Abesijnse honingzuiger

aan een aantal natuurgebieden onder meer de Al Ansab Lagoons, Al Qurm Park en Qurayyat. Meer noordelijk bezochten we de Sun Farms in Sohar en de mangrove gebieden in Liwa en Shinas. De volgende twee weken trokken we per jeep naar het zuiden; een trip van ongeveer 1.000 km. Onderweg bezochten we het stadje Sur, Ras al Jinz, Shannah, het eiland Masirah en verder Qatbit en Montasar. Tenslotte verbleven we een weekje in Salalah van waaruit we ook dagelijks andere gebieden bezochten: East Khawr, Wadi Hanna, Wadi Darbat tot in de bergen en Jabal al Qamar op de grens met Jemen. De reeks brengt prachtige zichten van zandwoestijnen, bergen, stranden, waterrijke gebieden en natuurlijk van vogels.

Meer dan

100 verschillende vogelsoorten werden gefotografeerd waaronder verschillende **reigersoorten, arenden, flamingo's, kraanvogels, klauwieren, bijeneters** en nog

Dwergarend

veel andere; zelfs de zeldzame **Krabplevier** en het nog zeldzamere **Zijdestaartje** konden we verrassen. Aanvang om 20u stipt. Einde omstreeks 22u30. Inkom 2,50 euro (max. 5 euro per gezin).

Zaterdag 18 november 2006: Zeeland, Noord Frankrijk, rijke natuurbestemmingen vlak bij huis diareeks door Patrick Keirsebilck

Zaal Amigo Heurnestraat in Heurne

1

2
2 Roodkeelduiker

1 Scholeksters

3 Brandganzen

3

Je hoeft niet altijd ver te reizen om uitzonderlijke natuur te zien. De grensgebieden van West-Vlaanderen, Zeeland en Noord-Frankrijk tellen heel wat rijke natuurgebieden waar natuurobservatie én natuurfotografie gemakkelijker zijn dan bij ons. Deze diareeks van Patrick Keirsebilck neemt je mee door twee grensprovincies, nog geen 100 kilometer uit elkaar en twee totaal verschillende landschappen. Aanvang om 20u stipt. Einde omstreeks 22u30. Inkom: 2,5 euro per persoon, 5 euro per gezin.

Zaterdag 16 december 2006: Kruger Nationaal Park en Kalahari' diavoorstelling door Philippe Clément

Zaal Amigo Heurnestraat in Heurne

Nijlpaarden

Suricates

Giraffen

Giant eagle owl

Het is reeds de vierde keer op rij dat Philippe onze gast is. Ditmaal zoeken we Zuid-Afrikaanse oorden op. Het Kruger Nationaal Park is ongeveer zo groot als België. Het herbergt heel wat zoogdieren (Leeuw, Buffel, Olifant, Luipaard,) maar ook heel wat vogelsoorten. Wie vorige diareeksen van Philippe Clément al heeft gezien weet dat we weer prachtige haarfijne beelden kunnen verwachten. Aanvang om 20u stipt. Einde omstreeks 22u30. Inkom: 2,5 euro per persoon, 5 euro per gezin.

Natuurpuntfuif Gent

De traditionele fuif van Natuurpunt Gent gaat dit jaar door in de balzaal van de Vooruit en is ook verplaatst naar een vrijdag, namelijk 24 november. Waag een danspasje op de toeg, drink een drankje op de dansvloer en vergeet niet dat de opbrengst naar aankoop van natuur gaat! Santé!
Start om 21 u met een salsa-initiatie, de fuif barst in volle hevigheid los om 22u30. Kaarten aan 5 euro in voorverkoop, 6 euro aan de kassa.

Merkwaardige paddestoel

De Sombere honingzwam (*Armillaria ostoyae*), een plaatjeszwam met manchets in de Amerikaanse staat Oregon (en die ook bij ons voorkomt), is naar schatting 2400 jaar oud en heeft een ondergronds mycelium met een omvang van 890 hectare. Daarmee is deze schimmel het grootste levende organisme ter wereld.
Ook in Zwitserland in het Nationaal Park in de streek Engadin komt deze schimmel met een grote omvang voor. Hier is de schimmel ongeveer duizend jaar oud en ongeveer 800 meter lang en 500 meter breed.

Goudkarper in Bos t'Ename

Goudkarper in Bos t'Ename

Op 13 juni II overstroomde de Riedekensbeek in Volkegem en bracht zo nieuw leven in het reservaat Bos t'Ename. Op de plek waar de eerste aankoop van een weide en een stuk Wallebos

geschiedde (De Ruyschere), werd zowaar een Goudkarper gevonden in het gras.

Na het Aziatische lieveheersbeestje de Aziatische citrusboktor?

In Geraardsbergen werd één enkel exemplaar van deze imposante keversoort gevangen; het dier zat op een geïmporteerd bonzaiboompje. Deze soort is zich reeds in de USA en enkele Europese landen als een pestsoort aan het verspreiden, weliswaar een stuk langzamer dan het Aziatisch lieveheersbeestje.
Wie er één vindt, houdt die best bij en neemt contact op met Natuurpunt of het Federaal Voedselagentschap (<http://www.favv.be>).
Op http://www9.minlnv.nl/servlet/page?_pageid=995&_dad=portal30&_schema=PORTAL30 vind je nog meer informatie over deze dieren.

de wassende maan c.v.
biodynamische tuinbouwcoöperatieve
beekstraat 35, 9800 astene - deinze
tel 09-386.62.14, fax 09-380.21.70

openingsuren winkel:
- donderdag 16 - 19u
- vrijdag 10 - 19u
- zaterdag 9 - 13u

www.dewassendemaan.be

De volgende Meander ...

gaat naar de drukkerij op 2 januari. Teksten worden dus verwacht ten laatste op 10 december.

Recht van antwoord

Bij het ter perse gaan bereikt ons een 'recht van antwoord' van het Agentschap voor Natuur en Bos in verband met het artikel '25 jaar Burreken' in Meander 3-2006.

Dit recht van antwoord zal in het nummer van januari gepubliceerd worden.

Hernieuwing lidmaatschap Natuurpunt in 2007

Honderden leden uit onze afdelingen betalen reeds hun lidgeld met een **domiciliëringsofdracht**, deze personen moeten helemaal niets doen! Het lidgeld betalen met een domiciliëring verdient aanbeveling omdat dit het werk vergemakkelijkt en kosten bespaart!

Wie voor het eerst via **domiciliëring** betaalt ontvangt **het prachtige boek 'De Roodborst, dichtbij en ver weg'** van Jenny De Laet. **Nieuwe leden** krijgen bovendien een mooi welkomstpakket met daarin een **CD met vogelgeluiden** en de gloednieuwe **fiets- en wandelgids van Natuurpunt**.

Is domiciliëring niet mogelijk en behoort u tot de afdeling zwalm.vallei dan betaalt u op rek.230-0044233-21 van Natuurpunt, Michiel Coxiestraat 11, 2800 Mechelen. Leden van andere afdelingen betalen bij voorkeur op rek.390-0621301-71 van Benoot-Moerman, Gampelaeredreef 67, 9800 Deinze. Vermeld de juiste formule a.u.b.

Formule 1: Lid van Natuurpunt: je betaalt € 20. Hiervoor kan je gezin deelnemen aan de activiteiten en ontvang je **Natuur.blad**, het nationaal tijdschrift evenals het regionale tijdschrift **Meander**.

Formule 2: Lid van Natuurpunt met extra Natuur.oriolus: Je betaalt € 28,5 en je bent lid, ontvangt **Natuur.blad** (4nummers) evenals **Natuur.oriolus** (het ornithologische tijdschrift met 4 nummers/jaargang) en uiteraard ook **Meander** (4 nummers).

Formule 3: Lid van Natuurpunt met extra Natuur.focus: Je betaalt € 28,5 en je bent lid, ontvangt **Natuur.blad** (4 nummers) evenals **Natuur.focus** (4nummers) en uiteraard ook **Meander** (4 nummers).

Formule 4: Lid van Natuurpunt met **Natuur.blad**, **Natuur.oriolus** en **Natuur.focus**. Je betaalt € 34,5 (i.p.v. € 37). Hiervoor ontvang je ook **Meander**.

Formule 5: Als lid van Natuurpunt, maar woonachtig buiten de afdelingsregio van de afdelingen zwalm.vallei/Vlaamse Ardennen/ Schelde-Leie/ Scheldevallei en Ronse kan je het regionaal tijdschrift **Meander** ontvangen mits de betaling van € 7,50.

In het verleden werd de vernieuwing van de lidgelden gebruikt om een fiscaal aftrekbaar gif te maken. De wet op de koppelverkoop verbiedt dit nu zodat we u deze service niet meer kunnen aanbieden. Uiteraard zijn giften ten zeerste welkom voor uitbreiding van de natuureservaten.

Steun onze reservatenwerking en stort een bijdrage op het rekeningnummer 293-0212075-88 van Natuurpunt. Giften vanaf 30 euro geven recht op belastingvermindering. Vermeld het projectnummer en kies uit deze mogelijkheden:

Ofwel: algemeen reservatenfonds Vlaamse Ardennen *plus* projectnummer 6699 of:

Naam	Projectnr	Naam	Projectnr	Naam	Projectnr
Bois Joly	6625	Kordaalbos	6605	Parkbos-Uilenbroek	6136
Bos f'Ename-Volkegembos	6121	Langemeersen	6076	Perlinkbeekvallei	6204
Bovenlopen Zwalm	6142	Maarkebeekvallei	6670	Pyreneeën-Tombeles	6667
Burreken	6602	Middenloop Zwalm	6160	Rooigembeekvallei	6669
Feelbos-Kalkoven	6185	Munkbosbeekvallei	6151	Vuilbroek	6126
Grootmeers	6650	Nukerkebos-Bosheide	6641	Wijmier	6141
Heurnemeersen	6063	Ooidonkmeersen	6109	Zeverenbeekvallei	6082

Bedenk uw familieleden of vrienden met een uniek geschenk!

Maak hen vandaag nog lid van Natuurpunt door overschrijving van € 20 op rekeningnummer 230-0044233-21 met vermelding 'cadeau lidmaatschap'. Geef naam en adres van de gelukkige door aan onze ledenadministratie (info@natuurpunt.be of 015/29.72.50) en verwijs bij voorkeur ook onze regionale ledenadministratie (zie colofon). De gelukkige is meteen lid tot eind 2007 en ontvangt bovendien een **mooi welkomstpakket**. Daarin zit onze unieke **fiets- en wandelgids** met tips voor trips in onze mooiste natuurgebieden en ook een **CD met vogelgeluiden**. Voor meer informatie: Natuurpunt, Michiel Coxiestraat 11, 2800 Mechelen. Tel. 015/29.72.50, fax: 015/42.49.21, e-mail: info@natuurpunt.be, www.natuurpunt.be.

Zaterdag 21 oktober 2006: 'Zuid-Spanje tot de Noordpoolcirkel' diavoorstelling door Norbert Huys

- 1 **Bosuil**
- 2 **Ransuil** **Foto's**
- 3 **Kerkuil** **Norbert Huys**
- 4 **Zeearend**

W e openen ons diaseizoen met een klepper van formaat: In een zachtvlootende overvloed, begeleid door sfeermuziek, toont Norbert Huys ons zijn 'best of', resultaat van meer dan dertig jaar gedreven fotografie, van Zuid-Spanje tot boven de Noordpoolcirkel, van de Vlaamse kust tot Polen, alles op het ritme van de vier seizoenen. Het wordt beslist een diavoordracht om je vingers van af te likken. Deze diareeks wordt getoond in zaal 'Amigo' in de Heurnestraat te Heurne. Aanvang om 20u stipt. Einde omstreeks 23u. Inkom: 2,5 euro per persoon, 5 euro per gezin.

4 4de jaargang nr. 4 oktober-november-december 2006
afgiffekantoor Gent X - erkenning P203773

België-Belgique
PB GENT X
3/0450

Meander

driemaandelijks tijdschrift van vzw Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*
v.u. A. Benoot - Y. Moerman Gampelaeredreef 67 9800 Deinze tel. 09/386.38.95

Vrijdag 10 november 2006 : IJslandavond Heidi en Jeroen Van Heuverswyn, Lies De Mol

In augustus 2005 trokken 8 jongeren in een volgeladen minibusje met 4 tentjes naar IJsland. Door de overzet met de ferry vanuit Denemarken is er een verplichte stop van drie dagen op de Faerøereilanden. De prachtige natuur daar maakte ons al heel nieuwsgierig naar IJsland. Eens op IJsland aangekomen maakten we 14 dagen lang kennis met de enorme uitgestrektheid, vulkanen, warmtebronnen, solfatarenvelden, indrukwekkende watervallen, geisers en vooral met het soms barre, koude weer. Ook al waren de Papegaaiduikers niet meer van de partij, toch kenden we enkele hoogtepunten met o.a. de Bultrug en de IJsduiker. Hier en daar probeerden

we ook een stukje cultuur mee te pikken op onze rondreis. Met dit alles willen we u laten kennismaken op onze IJslandavond.

Praktisch: **Inkom** voor leden Natuurpunt en Vakantiegenoegens € 2,5 per persoon of € 5 per gezin. Niet leden betalen € 3 of € 6 per gezin. Begin om 20u stipt in Parochiehuis, Hulstraat 27 te Asper.